

ارزیابی مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان

هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان

واحد حاکمیت قانون - نومبر ۲۰۱۶

فهرست عناوین

1	..... خلاصه ی گزارش	I.
3	..... پیش زمینه و روش ارزیابی	II.
3	..... مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان	A.
4	..... چارچوب حقوقی برای مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان	B.
7	..... روش و حیطه گزارش	C.
8	..... ارزیابی معیارهای حداقلی	III.
8	..... پذیرش در مراکز اصلاح	A.
8	..... حکم حجر	1.
8	..... قواعد و مقررات مراکز اصلاح و تربیت اطفال	2.
9	..... مصاحبه، صنف بندی و جابجانی	3.
10	..... فهرست اقلام شخصی	4.
11	..... سوابق و دوسیه های محرم	B.
11	..... محل بود و باش	C.
12	..... 1. جای خواب	1.
13	..... 2. پنجره ها	2.
14	..... امکانات بهداشتی	D.
15	..... ترانسپورت	E.
15	..... تهیه البسه	F.
16	..... غذا و آب	G.
16	..... جلوگیری از آتش سوزی	H.
17	..... تعلیم و تربیه	I.
18	..... آموزش های حرفوی و کار با معاش	J.
19	..... تفریح	K.
20	..... تعلیمات دینی	L.
21	..... مراقبت های صحی	M.

22	اطلاع دهی از بیماری، مجروحیت و مرگ	N.
23	تماس با دنیای بیرون	O.
23	1. ارتباطات	
23	2. ملاقات ها	
24	محدودیت قیودات فزیکي و استفاده از زور	P.
25	طرز العمل های تأدیبی	Q.
27	تفتیش و شکایات	R.
28	بازگشت به جامعه	S.
29	کارکنان	T.
30	IV. ارزیابی کلی و توصیه ها	
30	A. ساحاتی که در آن پیشرفت صورت گرفته است	
30	1. طرز العمل های اداری	
30	2. محل بود و باش و سایر نیازهای اولیه	
31	3. تشکیل کارمندان و رهبری مراکز اصلاح	
31	B. ساحاتی که در آن خلاء ها باقی است	
31	1. هماهنگی با سایر وزارتخانه ها	
33	2. مصنوئیت جسمی و سلامت روانی	
34	3. خانه های کرایه با امکانات محدود	
35	4. نیازمندی های خاص دختران تحت حجز	
36	5. ادغام مجدد در جامعه و پیگیری	
37	V. نتیجه گیری	
38	زیر نویس ها	
44	ضمائم و ارقام	

I. خلاصه ی گزارش

بخش حاکمیت قانون یوناما این گزارش را بنا به درخواست وزیر عدلیه افغانستان تهیه نموده تا ایشان را در انجام مسئولیت شان در قبال اداره نمودن مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان که در هر یک از ۳۴ ولایت کشور موقعیت دارند، کمک نموده باشد. بیش از ۱۰۰۰ طفل، از جمله حدود ۱۰۰ دختر به سبب نقض قوانین افغانستان سلب آزادی شده اند. هر یک از این اطفال حق دارند که با آنها به شیوه ی "سازگار با حقوق بشر و آزادی های اساسی جهت مقابله با تاثیرات زیانبار کلیه انواع توقیف و جهت کمک به ادغام مجدد آنها در جامعه"^۱ رفتار شود.

این گزارش با مروری بر چارچوب حقوقی و مقرراتی افغانستان که حقوق اطفال تحت حجز را تنظیم می کند و نیز مسئولیت های مقامات مسئول در تامین مصونیت، سلامتی و اصلاح اطفال که تحت مراقبت وزارت عدلیه قرار دارند، شروع می شود. تدابیر محافظتی که برای اطفال تحت حجز طبق قوانین داخلی مد نظر گرفته شده است، بطور کلی با معیار های حد اقلی که از سوی ملل متحد برای محافظت از اطفال تحت حجز توصیه شده است، سازگاری دارند. این معیار های حد اقلی در قواعد ملل متحد برای محافظت از اطفالی که سلب آزادی شده اند (قواعد هاوانا) که از سوی مجمع عمومی طی قطعنامه شماره ۱۱۳/۴۵ (۱۴ دسامبر ۱۹۹۰) تصویب شد، تعیین شده است.^۲

در گزارش، سپس، این مسئله مورد ارزیابی قرار گرفته است که آیا تدابیر محافظتی برای اطفال تحت حجز که در قوانین داخلی مد نظر گرفته شده است و در قواعد هاوانا توصیه شده است، در عمل تطبیق می شوند و یا خیر. این ارزیابی بر اساس سروی جامعی از شرایط حجز در ۳۱ مرکز اصلاح و تربیت اطفال که از سوی ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال وزارت عدلیه اداره می شوند، صورت گرفته است؛ سروی متذکره از سوی تیم های ساحوی بخش حاکمیت قانون یوناما بین ماه های سپتمبر ۲۰۱۵ و مارچ ۲۰۱۶ انجام شد. شرایط امنیتی و یا عدم حضور تیم های ساحوی در محل سبب شد که بقیه سه مرکز اصلاح دیگر از این ارزیابی بازمانند. باوجود این، سروی ۹۰٪ مراکز اصلاح از سوی یوناما یک مبنای عینی برای بررسی مطابقت کلی افغانستان با معیار های حد اقلی قواعد هاوانا در خصوص رفتار با اطفال تحت حجز را به دست می دهد.

این ارزیابی نشان می دهد که در زمینه تحقق ضمانت های کلیدی پیشرفت هائی صورت گرفته است. تدابیری وجود دارد که طبق آن، اطمینان حاصل می شود که اطفال تحت حجز به شکل درست راجستر شده و معلومات مربوط به آنها به شکل درست نگهداری می شود. طرزالعمل هائی برای درج شکایات وجود دارد که اطفال از طریق آن از حقوق خود آگاهی حاصل نموده و امکانات استفاده از آن حقوق را از طریق صندوق شکایات و یا شکل های دیگر گزارش دهی موارد نقض حقوق شان، در اختیار دارند. بازرسی های منظم و مستقل از سوی کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، یوناما و سایر نهاد های بیرونی در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال انجام می شود.

افزون بر آن، مقررات و پروتوکل های داخلی استفاده از اکثر تدابیر تادیبی که مجازات های ظالمانه، غیر انسانی و اهانت آمیز را شامل می شود را منع قرار داده است. ولی، نیمی از مراکز اصلاح و تربیت اطفال که سروی شدند، اطفال را از دیدار با خانواده های شان به عنوان یک امر تادیبی منع می کنند. اگرچه این روش با قوانین داخلی افغانستان سازگار است، ولی با معیار های حد اقلی قواعد هاوانا سازگاری ندارد و باید دوباره بازنگری شود.

یکی از عناصر حیاتی سلامتی کلی اطفال تحت حجر تماس با دنیای بیرون مثلاً از طریق خانواده و سایر دیدارها می باشد. به استثنای مواردی که در آن از ملاقاتها به عنوان یک امر تادیبی جلوگیری می شود، اکثر مراکز اصلاح انعطاف پذیری تحسین برانگیزی از خود نسبت به دفعات و مدت ملاقات با خانواده و سایر ملاقاتها نشان دادند.

در زمینه تامین شرایط اساسی حجر نیز پیشرفت هائی به چشم می خورد. ازدحام بیش از حد دیگر یک مسئله مورد نگرانی در بسیاری از مراکز اصلاح که سروی شدند، نمی باشد. علاوه بر آن، اطفال به غذای با کیفیت، البسه مناسب، آب آشامیدنی پاک، محلات شستشو و حمام و جای خواب دسترسی منظم داشتند. البته جای تعجب نیست که امکانات و شرایط در تعمیر هائی که به مقصد نگهدار اطفال تحت حجر ساخته شده است نسبت به تعمیرهای کرایه که برای مراکز اصلاح در خانه های رهایشی به کرایه گرفته شده است، بهتر بود.

اکثر کارکنان مراکز اصلاح و تربیت اطفال تحصیلات کافی دارند و نزدیک به ۷۵٪ کارکنان مراکز اصلاح برنامه های آموزشی مسلکی در زمینه های مربوط به مسئولیت های شان را عمدتاً از سوی موسسات بین المللی فراگرفته اند. افزون بر این، نزدیک به ۵۰٪ رؤسای مراکز اصلاح دارای درجه تحصیلی لسانس بوده و اکثریت عمده ی آنها دارای تجارب مدیریتی در رشته مربوط می باشند.

باوجود این، خلاء هائی در تطبیق حد اقل معیارهای توقیف وجود دارد. در بسیاری از مراکز اصلاح، دسترسی به تعلیمات آموزشی و حرفوی به مقصد آماده ساختن اطفال جهت ادغام مجدد در جامعه محدود است. برخی از مراکز اصلاح کورس های خیاطی، قالین بافی و سایر برنامه های خلاقانه را به منظور آموزش مهارت ها به اطفال جهت کمک به آنها در ادغام مجدد به جامعه، تطبیق کرده اند. این برنامه ها باید هر زمانیکه امکان داشته باشد در جاهای دیگر راه اندازی شود. علاوه بر آن، نیاز به هماهنگی قوی تر با وزارت معارف وجود دارد تا اطمینان حاصل شود که حق هر طفل نسبت به دسترسی به تعلیم و تربیه هنگامی که تحت حجر قرار دارد برایش تأمین می شود.

تفاوت های گسترده در زمینه مهیا بودن فعالیت های سرگرمی و تفریحی برای اطفال در میان مراکز اصلاح که سروی شدند، نیز به مشاهده رسید. بسیاری از مراکز اصلاح، به خصوص آن مراکزی که در خانه های کرایه ای واقع شده اند فضای بیرونی کافی برای تمرینات فیزیکی اطفال در اختیار نداشتند. در برخی از مراکز اصلاح، فعالیت های سرگرمی و تفریحی عمدتاً متمرکز به تماشای تلویزیون گردیده است که سبب تحریک واکنش های خشونتبار از سوی بعضی از اطفالی که از محتوای برنامه های تلویزیونی ناراحت شدند، گردیده است. مسئله ی توسعه طیف فعالیت های سرگرمی و تفریحی در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید مورد غور و بررسی قرار گیرد تا با طیف فعالیت هائی که، مثلاً در مرکز اصلاح و تربیت اطفال کابل، فراهم می شود، برابری کند.

در خصوص عرضه مراقبت های صحی و خدمات طبی کافی، به خصوص خدمات تخصصی از قبیل معالجه بیماری های روانی، مشاوری ترک اعتیاد و مراقبت های طب دندان نیز خلا هائی به مشاهده رسید. بسیاری از مراکز اصلاح و تربیت اطفال فاقد هر نوع خدمات تخصصی بوده و عرضه خدمات منظم صحی از یک مرکز تا مرکز دیگر بسیار متفاوت می باشد که میزان آن بستگی

به همکاری شفاخانه وزارت صحت عامه در محل دارد. نیاز به هماهنگی بیشتر با وزارت صحت عامه وجود دارد تا عرضه دوامدار و منظم خدمات با کیفیت صحتی برای تمام اطفال تحت حجز تأمین شود.

توجه خاص باید به دختران تحت حجز مبذول گردد. سروی بخش حاکمیت قانون یوناما تفاوت ها در فرصت های مهیا برای دختران در زمینه های فعالیت های تعلیمی، آموزش های حرفوی و فعالیت های تفریحی در مقایسه با پسران را آشکار ساخت. برخی از مراکز اصلاح و تربیت اطفال، به خصوص آن مراکزی که در خانه های کرایبی است، فضاء و تاسیسات نابسند برای بود و باش دختران تحت حجز در اختیار دارند. افزون بر آن، کمبود قابل ملاحظه ی در شمار کارکنان زن مراکز اصلاح و تربیت اطفال در مقایسه با شمار کارکنان ذکور وجود دارد. به منظور دستیابی به یک رویکرد متوازن از لحاظ جندر در مدیریت و اداره نمودن مراکز اصلاح، ایجاب می کند که مسئله استخدام کارکنان بیشتر اناث در تمام مراکز اصلاح، به خصوص در مراکزی که در آن شمار چشمگیری از دختران تحت حجز قرار دارند، مد نظر گرفته شود.

چندین خلاء ی که در این گزارش مشخص شده است ناشی از کوتاهی ها در تطبیق موافقتنامه ها بین وزارت عدلیه و سایر وزارت خانه ها می باشد؛ به خصوص وزارت معارف که مسئولیت اساسی تأمین دسترسی اطفال تحت حجز به فرصت های تعلیمی را به عهده دارد؛ و وزارت صحت عامه که مسئولیت اساسی عرضه خدمات صحتی برای اطفال تحت حجز را بدوش دارد. نیاز به هماهنگی بیشتر وجود دارد تا اطمینان حاصل شود که این وزارت خانه ها و سایر وزارتخانه هائی که مسئولیت همکاری با وزارت عدلیه در پیشبرد امور مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان را به عهده دارند، تعهدات دوجانبه خود را عملی سازند تا سلامت جسمی و روحی اطفالی که سلب آزادی شده اند، تأمین گردد. مقصد از این توصیه ها و سایر توصیه هائی که در ختم این گزارش آمده است، این است که وزارت عدلیه را در برطرف ساختن این خلاء ها و اولویت بندی نیازمندی های عملیاتی کمک نماید.

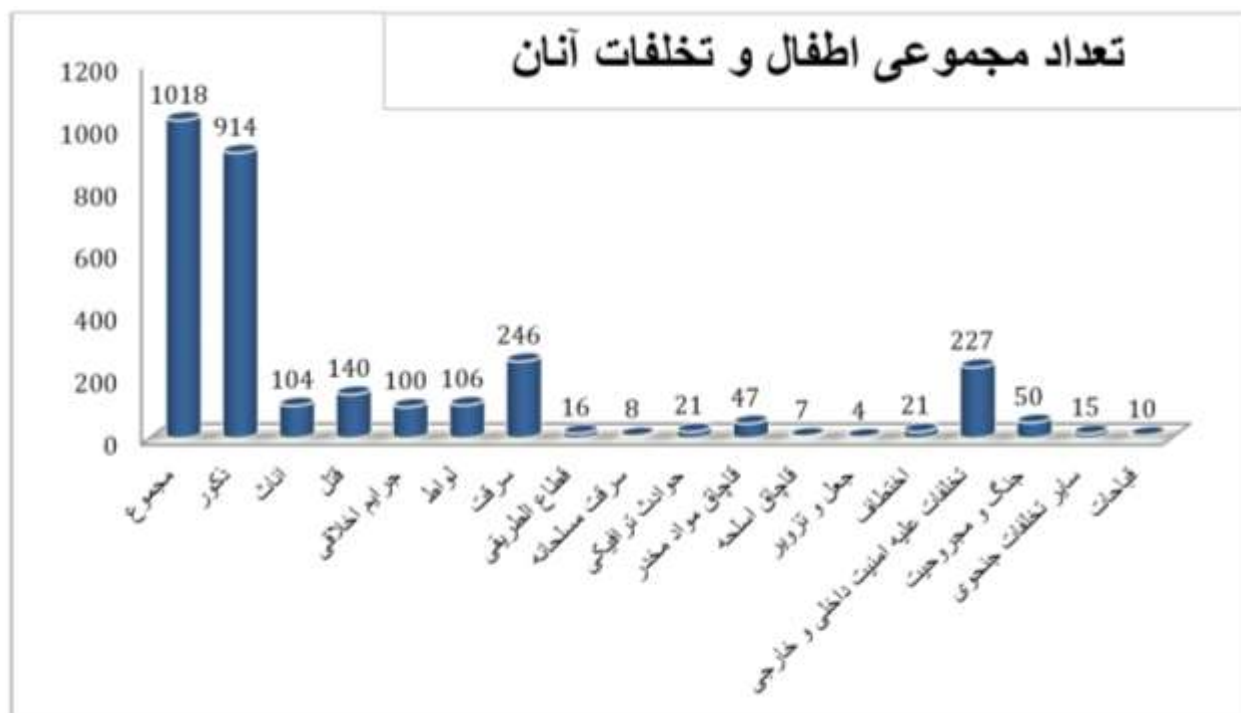
II. پیش زمینه و روش ارزیابی

A. مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان

ریاست مراکز اصلاح و تربیت اطفال در چوکات وزارت عدلیه مسئولیت کلی اداره مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان را به عهده دارد.³ به تعداد ۳۴ مرکز اصلاح و تربیت اطفال در افغانستان وجود دارد که در مراکز ولایات موقعیت دارند. این توزیع مراکز اصلاح با فقره (۱) ماده ۱۱ قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال که حکم می کند که باید در مرکز هر ولایت یک مرکز اصلاح وجود داشته باشد، سازگاری دارد.

در سروی بخش حاکمیت قانون یوناما تثبیت گردید که مجموع جمعیت مراکز اصلاح و تربیت اطفال بالغ به ۱۰۱۸ طفل می شود. نزدیک به ۹۰٪ این جمعیت را اطفال ذکور تشکیل می دهد؛ تنها ۱۰٪ آن دختران می باشند. طبق احکام قانون رسیدگی به تخلفات اطفال و معیار های بین المللی⁴، تمام اطفال تحت حجز بین سنین ۱۲ الی ۱۸ سال قرار داشتند. ولی در زمان سروی، مرکز اصلاح و تربیت اطفال نیمروز ۱۱ فردی را تحت توقیف داشت که به سن هجده سالگی رسیده بودند، ولی تا زمان تکمیل ترتیبات جهت انتقال شان به محبس بزرگسالان، موقتاً در آنجا نگهداری می شدند. این انتقال اکنون صورت گرفته است.

گراف ذیل نشان می دهد که سه نوع جرمی که عمدتاً توسط اطفال تحت حجز در مراکز اصلاح ارتکاب یافته است ، عبارت از سرقت (24%) ، جرایم علیه امنیت ملی (22%) ، و قتل (14%) می باشد. مطالعاتی که توسط سایر موسسات انجام شده است ، نشان می دهد که اطفال اناث عمدتاً به سبب ارتکاب عمل جرمی زنا تحت حجز قرار گرفته اند.⁵

از مجموع 31 مرکز اصلاح که سرور شدند ، 22 مرکز در خانه های شخصی کرایه ای موقعیت داشتند و نه مرکز در تعمیر های وزارت عدلیه که به همین منظور اعمار شده است ، موقعیت داشتند. این 31 مرکز اصلاح در مجموع 300 کارمند داشتند ، البته به استثنای کارمندان بخش امنیتی که آنها از سوی ریاست مرکزی محابس و توقیف خانه های وزارت امور داخله به کار گماشته شده اند. بیش از 80% کارکنان مراکز اصلاح و تربیت اطفال مردان می باشند.

B. چارچوب حقوقی برای مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان

قانون رسیدگی به تخلفات اطفال چارچوب حقوقی برای سیستم عدالت جزائی اطفال افغانستان را فراهم می کند. در مطابقت با قانون اساسی افغانستان و کنوانسیون های بین المللی مدافع حقوق طفل ، قانون رسیدگی به تخلفات اطفال تدابیر و طرزالعمل هائی را به منظور رسیدگی به اطفال متخلف از قانون وضع نموده و از حقوق آنان در جریان تحقیق و محاکمه محافظت می نماید.⁶ قانون رسیدگی به تخلفات اطفال "طفل نو جوان" را به عنوان شخصی تعریف می کند که بین سنین 12-18 سال قرار داشته باشد ؛ قانون متذکره طرزالعمل هائی برای دستگیری ، تعقیب عدلی و حجز اطفال وضع نموده است.⁷

قوانین داخلی افغانستان حقوق بنیادی اطفال سلب آزادی شده نسبت به داشتن دسترسی به تاسیسات ، خدمات و معالجه که ضامن تامین صحت و کرامت انسانی آنان می باشد را بازتاب می دهد. این حقوق بطور گسترده در قانون اساسی افغانستان

انعکاس یافته است؛ قانون متذکره افغانستان را مکلف می سازد که سلامت جسمی و روانی اطفال را تامین نموده و دسترسی آنان به مراقبت های صحی و تعلیم و تربیه رایگان را فراهم نماید.⁸

قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال و مقررہ مراکز اصلاح و تربیت اطفال بطور مشخص این حقوق و سایر حقوق را در مورد اطفال تحت حجز تطبیق می کنند.⁹ قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال شورای عالی مراکز اصلاح و تربیت اطفال را ایجاد کرده است که شورای متذکره مسئولیت حفاظت از حقوق اطفال تحت حجز و نظارت و بهبود فعالیت های مراکز اصلاح را بدوش دارد.¹⁰ در رأس شورای عالی مراکز اصلاح و تربیت اطفال وزیر عدلیه قرار داشته و این شورا متشکل از نمایندگان ستره محکمه، هشت وزارتخانه، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، جامعه مدنی و رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال و یکتن از معینان لوی سارنوالی می باشد.¹¹

قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال مقرر می دارد که مراکز اصلاح باید حقوق بشری اطفال تحت حجز را رعایت نموده و زمینه اصلاح موثر و ادغام مجدد آنان به جامعه را فراهم نمایند.¹² این قانون معیارها و نیازمندی هائی را برای شرایط حجز اطفال، از جمله غذای صحی، آب پاک، حفظ الصحه و محیط پاک، تخت خواب جداگانه، طرزالعمل های تأدیبی و مدیریت سوابق وضع کرده است.¹³ این قانون همچنان مقرر کرده است که مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید زمینه دسترسی اطفال تحت حجز به تعلیم و تربیه، آموزش های حرفوی، و مراقبت های صحی؛ فرصت برای مطالعه، کار و اجرای مناسک دینی؛ تماس و ملاقات با خانواده؛ و مکانیزم رسیدگی به شکایات را فراهم کنند.¹⁴

مقررہ مراکز اصلاح و تربیت اطفال مکلفیت های بیشتری را بالای مراکز اصلاح و تربیت اطفال و، در برخی موارد، بالای وزارتخانه های ذیربط دولتی در خصوص رعایت حقوق اطفال تحت حجز؛ حفظ معیار های مناسب نگهداری اطفال؛ فراهم آوری امکانات تعلیمی، آموزشی و فرصت های اصلاحی؛ و کمک به اطفال تحت حجز جهت ادغام مجدد در جامعه وضع نموده است. بطور مشخص، مقررہ مراکز اصلاح و تربیت اطفال مراکز اصلاح و وزارتخانه های مختلف را مکلف به انجام موارد ذیل نموده است:

- تثبیت وضع صحی، جسمی و روانی اطفال جدید الشمول در مراکز اصلاح از طریق کمیته پذیرش؛¹⁵
- ثبت جزئیات اطفال جدید الشمول در کتاب مخصوص، ترتیب دوسیه، و آگاهی دهی به اطفال تحت حجز از اهداف و مقررات مرکز اصلاح؛¹⁶
- اخذ شکایات اطفال تحت حجز و ارسال آن به مراجع مربوط؛¹⁷
- تامین اعاشه رایگان برای اطفال روز سه مرتبه؛¹⁸
- تهیه اتاق های رهایشی با معیار های کافی روشنائی و هوا و حفظ الصحه و نیز چپرکت، روجائی، کمپل، دوشک و بالش برای اطفال؛¹⁹
- اجازه به اطفال جهت ملاقات با اعضای خانواده، ارسال و دریافت نامه، اخذ رخصتی از مرکز اصلاح جهت ملاقات با خانواده و اقارب، و اطلاع به خانواده طفل از وخیم شدن وضع صحی طفل؛²⁰

- ایجاد کورس های آموزشی ، حرفوی و سواد آموزی به همکاری وزارت های معارف ، کار و امور اجتماعی شهدا و معلولین ، و سایر ادارات دولتی و موسسات خیریه ؛²¹
- ایجاد کتابخانه و اجازه به اطفال جهت گشت و گذار و اجرای تمرینات سپورتي در فضای آزاد ؛²²
- توظیف علمای دین به همکاری وزارت ارشاد ، حج و اوقاف به منظور وعظ و تبلیغ فرایض و واجبات ؛²³
- اجازه و تسهیل تطبیق برنامه های منظور شده ای تعلیمی ، آموزش حرفوی ، صحتی ، تفریحی ، فرهنگی و اقتصادی به نفع اطفال توسط موسسات غیر دولتی و موسسات خارجی به تایید وزارت عدلیه ؛²⁴
- تدای و معالجه اطفال در داخل مراکز اصلاح ویا در مراکز صحتی مربوط وزارت صحت عامه ، به همکاری وزارت صحت عامه ، تهیه و تنظیم و تطبیق برنامه های معین جهت حفظ الصحه ، وقایه صحتی و معالجه اطفال ؛²⁵
- تهیه ترانسپورت برای انتقال اطفال به محاکم ، شفاخانه ها ، و سایر ادارات مربوط به همکاری وزارت امور داخله ؛²⁶ و
- اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از آتش سوزی به همکاری پولیس ضد حوادث وزارت امور داخله.²⁷

بتاریخ 25 اگست 2013 ، موافقتنامه ی بین نه (9) وزارتخانه (موافقتنامه وزارتخانه ها) ، یک نقل آن در ضمیمه الف درج است ، به امضاء رسید ؛ هدف از امضای این موافقتنامه ، در کنار سایر موضوعات ، تامین یک سیستم عدلی اطفال مبتنی بر حقوق اطفال و سازگار با روحیه ی آنها و اولویت بندی اصلاح و ادغام مجدد آنان در جامعه بود.²⁸ این موافقتنامه بسیاری از مسئولیت های مراکز اصلاح و تربیت اطفال و معیار های مندرج قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال و مقرر مراکز اصلاح را تقویت می کند.²⁹

این احکام قوانین افغانستان با شروط مندرج در اسناد بین المللی ، عمدتاً قواعد هاوانا ، در مورد شرایط نگهداری اطفال تحت حجر مطابقت دارد. در قواعد هاوانا تصریح شده است که سیستم های عدالت جزائی اطفال باید حقوق و مصئونیت اطفال را محافظت نموده و سلامت جسمی و روانی آنان را حفظ نماید.³⁰ به منظور محافظت از این حقوق ، قواعد هاوانا در مورد چگونگی رفتار با اطفال در مراکز اصلاح و شرایط نگهداری آنها معیارها و شرایط مشرحی را تعیین می کند که شامل (ولی نه محدود به) موارد آتی می شود:

- حفظ اسناد و دوسیه های محرم اطفال و تهیه گزارش در مورد نوع و میزان مراقبت های مورد نیاز اطفال ؛³¹
- تهیه امکانات و خدماتی که پاسخگوی نیازمندی های صحتی و کرامت انسانی اطفال باشد ، از جمله ، محل خواب ، امکانات و تجهیزات حفظ الصحه ، اباته ، اعاشه ، و آب آشامیدنی ؛³²
- تامین دسترسی اطفال به تعلیم و تربیه ، آموزش های حرفوی و فعالیت های تفریحی و مجالس دینی و اجازه کار با معاش ؛³³
- تامین مراقبت های صحتی کافی ؛³⁴
- تامین ارتباط با دنیای بیرون ، از جمله ملاقات با خانواده ؛³⁵

- منع قرار دادن قیودات فزیکي و استفاده از زور، به جز موارد استثنائی، و حصول اطمینان از اینکه در اقدامات تأدیبی حقوق اطفال رعایت می شود؛³⁶
- اجازه بازرسی توسط مفتش شایسته؛³⁷ و
- حصول اطمینان از این امر که کارکنان مراکز اصلاح اشخاص شایسته و واجد شرایط می باشند.³⁸

علاوه بر قواعد هاوانا، در مورد نورم ها و معیاری های بین المللی در رابطه به نگهداری اطفال عموماً در یک سلسله اسناد دیگر بین المللی نیز پرداخته شده است، از جمله در کنوانسیون حقوق طفل که حق هر طفل برای داشتن یک زندگی معیاری کافی برای رشد جسمی، روانی، معنوی، اخلاقی و اجتماعی وی را تضمین می کند.³⁹ قواعد معیاری حداقلی ملل متحد برای اجرای عدالت برای اطفال (قواعد پیکن)⁴⁰ تصریح می کند که قیودات بر آزادی فردی اطفال تنها بعد از غور و بررسی دقیق وضع می شود و این قیودات باید محدود به حداقل قیودات ممکن بوده باشد و باید به عنوان یک فاکتور رهنما با توجه به قضیه طفل، بازتاب دهنده سلامت وی باشد.⁴¹ قواعد معیاری حد اقلی در مورد رفتار با محبوسین (قواعد ماندیلا)⁴² با بیان رهنمود های بیشتر در مورد محیط فزیکي اطفال تحت حجز، از جمله رهنمود ها در مورد نظافت شخصی، البسه، جای خواب، غذا، آب آشامیدنی پاک و محل بود باش طفل، مکمل قواعد هاوانا می باشد.⁴³ افزون بر آن، تبصره عمومی کمیته حقوق طفل، بطور مشخص، تبصره شماره 10 رهنمود ها و توصیه ها برای مطابقت کشور های عضو با معیار های بین المللی در خصوص نگهداری اطفال تحت حجز فراهم می کند.⁴⁴ تمام این رهنمود ها در مورد نگهداری اطفال تحت حجز که مکمل یکدیگر است، در جریان این ارزیابی مد نظر گرفته شده است، به خصوص در جائی که این رهنمود ها در درک معنی و حیطة شرایط مندرج قواعد هاوانا ممد واقع شده باشد.

C. روش و حیطة گزارش

به منظور ارزیابی اینکه آیا حقوق مندرج در قوانین افغانستان در عمل با معیار های حداقلی هاوانا مطابقت می کند و یا خیر، بخش حاکمیت قانون یوناما پرسشنامه مفصلی را به منظور سروی رؤسا، مدیران و کارکنان مراکز اصلاح تهیه نمود. این پرسشنامه ها، که کاپی آن در ضمیمه ب موجود است، اطلاعات اساسی در مورد رفتار با اطفال تحت حجز در مراکز اصلاح، خدمات ارائه شده به آنها، و شرایط نگهداری آنها منجمله محل بود و باش، اباته، اعاشه، آب آشامیدنی، دسترسی به تعلیم و تربیه، مراقبت های صحی، فعالیت های تفریحی و تماس آنها با دنیای بیرون، استفاده از قیودات فزیکي و زور بالای آنان، حفظ و نگهداری معلومات و سوابق، شایستگی کارکنان، و بازرسی مراکز اصلاح جمعآوری نمود.

این پرسشنامه ها اساس عینی ای را برای ارزیابی میزان مطابقت کارکرد مراکز اصلاح با معیار های حد اقلی هاوانا فراهم نمود. معلوماتی که از طریق پرسشنامه ها بدست آمد با بازدید از مراکز اصلاح و بررسی قوانین، پالیسی ها و طرزالعمل های مربوط تثبیت گردید. به منظور حفظ بیطرفی و محافظت از حریم شخصی اطفال تحت حجز، بخش حاکمیت قانون یوناما در مورد چگونگی رعایت شرایط قواعد هاوانا از سوی مراکز اصلاح با اطفال تحت حجز مصاحبه نکرد.

بخش حاکمیت قانون یوناما این سروی را بین ماه های سپتمبر 2015 و مارچ 2016 در 31 مرکز اصلاح از مجموع 34 مرکز اصلاح که در سراسر افغانستان موقعیت دارند، انجام داد.⁴⁵ دفاتر ساحوی یوناما بطور مکرر از مراکز اصلاح در ولایات به منظور

جمعآوری معلومات و ارزیابی شرایط نگهداری اطفال دیدن نمودند. نگرانی های امنیتی و عدم حضور دفاتر ساحوی ببخش حاکمیت قانون یوناما سبب شد که معلومات از سه مرکز اصلاح و تربیت اطفال واقع در نورستان (حوزه شرق)، و بامیان و دایکند (ارتفاعات مرکزی) جمعآوری نشود. در نتیجه، این سه مرکز اصلاح زیر پوشش این گزارش نیامدند. باوجود این، اطلاعات جمعآوری شده از بقیه 31 مرکز اصلاح بیشتر از 90% مراکز اصلاح در سطح کشور را تشکیل می دهد و بنابراین، این معلومات مبنای کافی برای ارزیابی کلی چگونگی پابندی افغانستان به معیار های حداقلی ناظر بر محافظت اطفال تحت حجر را بدست می دهد.

III. ارزیابی معیارهای حداقلی

قسمیکه در بخش های گذشته گفته شد، قوانین افغانستان همراه با موافقتنامه بین الوزارتی چارچوب حقوقی و اداری لازم را برای تحقق استاندارد های حداقلی مورد قبول ملل متحد برای محافظت از اطفال تحت حجر فراهم می کند. هدف اصلی این گزارش ارزیابی این مسئله است که آیا آن چارچوب حقوقی در عمل بطور موثر پیاده می شود و یا خیر. طبق اطلاعات جمعآوری شده از طریق سروی بخش حاکمیت قانون یوناما، در تطبیق بسیاری از استانداردهای حداقلی هاوانا پیشرفت هایی صورت گرفته است ولی هنوز کارهایی باقی است که باید انجام شود تا همه ی آن استاندارد ها بطور کامل تطبیق شود. استاندارد های حداقلی کلیدی در بخش های آتی مورد ارزیابی قرار گرفته است.

A. پذیرش در مراکز اصلاح

1. حکم حجر

قواعد هاوانا تصریح می کند که یک طفل را تنها زمانی می توان تحت حجر قرار داد که حکم معتبری در خصوص تحت حجر قرار دادن وی از سوی یک نهاد با صلاحیت قضائی، اداری و یا سایر مراجع عامه صادر شده باشد.⁴⁶ جزئیات حکم حجر باید فوراً در کتاب راجستر مرکز اصلاح ثبت شود.⁴⁷ در سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم شد که تمام مراکز اصلاح تنها زمانی اطفال را می پذیرند که حکم معتبری از سوی یک مرجع قضائی در خصوص تحت حجر قرار دادن طفل صادر شده باشد. تمام مراکز اصلاح دارای کتاب راجستر نیز می باشند که در آن پذیرش اطفال تازه وارد و جزئیات حکم حجر ثبت می شود.

2. قواعد و مقررات مراکز اصلاح و تربیت اطفال

قواعد هاوانا مقرر می دارد که حین پذیرش اطفال به مرکز اصلاح، یک نقل از قواعد و مقررات مرکز اصلاح و توضیحات کتبی حقوق و وجایب آنان به زبانی که برایشان قابل فهم باشد، از جمله آدرس مکانی که در آن می توانند شکایات خود را درج کنند، باید در اختیار آنان قرار داده شود.⁴⁸ ولی، برای اطفالی که در خواندن و درک قواعد و مقررات رسمی مشکل دارند، معلومات متذکره باید به شیوه دیگری که برای اطفال بطور کامل قابل درک و فهم باشد، به آنان ارائه شود.⁴⁹ در سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم گردید که تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال معلومات در مورد قواعد، مقررات، و حقوق را به اطفال تازه وارد تفهیم می کنند. هفده مرکز اصلاح این معلومات را بطور شفاهی به اطفال تازه وارد تفهیم می کنند در حالیکه چهارده مرکز اصلاح این قواعد، مقررات و حقوق را بشکل کتبی در اختیار اطفال جدیدالشمول قرار می دهند. دلیل بیشتر بودن جلسات شفاهی را می توان به سطح بلند بیسوادی در افغانستان نسبت داد. در حقیقت، شماری از مراکز اصلاح

گفتند که اطفال تحت حجز آنان بیسواد بوده و قادر به درک و فهم توضیحات کتبی نمی باشند. به منظور رفع این مشکل، چندین مرکز اصلاح راه های خلاقانه ی را در پیش گرفتند تا اطمینان حاصل کنند که اطفال بیسواد تحت حجز از قواعد، مقررات و حقوق شان به خوبی آگاهی حاصل می کنند. برای مثال، مرکز اصلاح کابل نوار ویدیویی از قواعد خود تهیه نموده است که آنرا برای اطفال تازه وارد به نمایش می گذارد و مراکز اصلاح در ولایات وردک و کاپیسا از برنامه های تلویزیونی برای انتقال این معلومات به اطفال استفاده می کنند. در برخی موارد، پوستر های حاوی معلومات در مورد قواعد و مقررات مرکز اصلاح در دروازه های لیلیه ها ویا اماکن عامه⁵⁰ نصب شده است، ویا توسط استادان در صنف های درسی به اطفال توضیح داده می شود.⁵¹ در مرکز اصلاح ارزگان، ترکیبی از این روش ها شامل فیلم های ویدیویی، پوستر ها و جزوه های چاپی برای بلند بردن آگاهی اطفال تحت حجز از قواعد، مقررات و حقوق و وجایب شان بکار می رود. این روش ترکیبی سزاوار آن است که سایر مراکز اصلاح استفاده از آنرا مورد نظر بگیرند تا اطمینان حاصل شود که اطفال تحت حجز از حقوق خود بطور کامل آگاهی دارند.

قواعد هاوانا پیش بینی می کند که زمانیکه اطفال تحت حجز در مورد حقوق شان آگاهی حاصل کردند، آنان توانائی آن را کسب خواهند کرد که شکایات خود را به رؤسای مراکز اصلاح ویا نمایندگان با صلاحیت آنان پیشکش نمایند.⁵² سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم نمود که تمام مراکز اصلاح که سروی شدند، به اطفال تحت حجز اجازه می دهند که شکایات خود را به بخش اداری مرکز اصلاح و سایر نهاد های نظارت کننده، تسلیم کنند. برخی از مراکز اصلاح گفتند که آنان از صندوق شکایات استفاده می کنند تا اطفال تحت حجز بتوانند از طریق آن شکایات خود را مطرح کنند. بطور مشخص، مرکز اصلاح ارزگان گفت که یک صندوق شکایات از سوی کمیسیون حقوق بشر افغانستان در آن مرکز اصلاح نصب شده است که اطفال می توانند از طریق آن شکایات خود را به کمک افسر نوکریوال ویا معلم شان جهت ملاحظه مسئولین تحریر و تسلیم کنند. صندوق شکایات متذکره قفل بوده و کلید آن در نزد رئیس کمیسیون حقوق بشر آن محل می باشد. قسمیکه در بخش (R) بحث شد، اطفال تحت حجز همچنان می توانند شکایات خود را در جریان بازرسی ها از سوی نهاد های بیرونی به هیئت بازرسی ویا به وکلای مدافع خود بسپارند.

3. مصاحبه، صنف بندی و جابجائی

قواعد هاوانا مقرر می دارد که اطفال به زود ترین فرصت ممکن پس از پذیرش در مرکز اصلاح باید مصاحبه شوند.⁵³ بعد از مصاحبه، یک گزارش روانشناسی و اجتماعی باید تهیه شود که در آن نوع و میزان مشخص مراقبت ها و برنامه های مورد نیاز هر طفل شناسائی می شود.⁵⁴ قواعد هاوانا همچنان مقرر می دارد که به محض رسید این گزارش، رئیس مرکز اصلاح باید مناسب ترین مکان برای طفل در مرکز اصلاح و نیز نوع و میزان مشخص مراقبت هائی که باید به وی فراهم شود را معلوم نماید.⁵⁵ افزون بر آن، قواعد هاوانا مقرر می دارد که هر طفل به محض پذیرش در مرکز اصلاح باید از سوی داکتر معاینه شود تا اثار و علائم هر نوع بد رفتاری سابق ثبت شود و وضع صحت جسمی و روانی او که ایجاب توجه را می کند تشخیص گردد.⁵⁶

سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که تمام مراکز اصلاح که سروی شدند مجوزین تازه وارد را در همان روز پذیرش ویا بین یک الی دو روز بعد از پذیرش مصاحبه می کنند. مصاحبه ها توسط کمیته پذیرش که متشکل از افسران حقوقی، طبی و آموزشی و، در برخی موارد، رئیس مرکز اصلاح می باشد، انجام می شد. از یک فورم استاندارد کمیته پذیرش، که از سوی

ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال وزارت عدلیه تهیه شده است، برای جمعآوری معلومات در مورد مجوزین تازه وارد در جریان مصاحبه ها استفاده می شد. این فورم، که در ضمیمه ج درج است، کمیته پذیرش را مکلف می دارد که تایید کند که طفل در وضع صحی جسمی و روانی خوب قرار دارد و از سوی نهاد های ذیصلاح طی اسناد رسمی معتبر به مرکز اصلاح معرفی گردیده است. فورمه متذکره همچنان کمیته پذیرش را مکلف می سازد که سوالات در مورد آثار و علایم مشهود شکنجه، لت و کوب، ویا جراحی در بدن طفل؛ اینکه آیا خانواده طفل از دستگیری او آگاهی دارد (اگر نخیر، برای ردیابی خانواده باید اقدام صورت گیرد)؛ و آیا طفل بشکل درست تلاشی شده است را جواب دهد.

تنها دو مرکز اصلاح گفتند که آنها نمی توانند معاینات صحی را هنگام پذیرش مجوزین انجام دهند. دلیل این توانائی به نبود کارکن صحی در محل نسبت داده شده است؛ این دو مرکز منتظر می مانند تا کارکن صحی از وزارت صحت عامه به مرکز اصلاح بیاید و معاینه صحی را انجام دهد؛ کارکن صحی متذکره معمولاً دوبار در هفته از آن مراکز صحی دیدن می کند.⁵⁷

اکثریت مراکز اصلاح که سروی شدند (26 از مجموع 31 مرکز) گزارش معاینه روانشناسی و اجتماعی ترتیب داده و نوع و میزان مشخص مراقبت های مورد نیاز طفل را در آن شناسائی نموده و گزارش متذکره را با رئیس مرکز اصلاح شریک می ساختند. ولی اکثر مراکز اصلاح فاقد کارکنان متخصص صحی بودند و بنابراین قادر به معالجه تخصصی اطفال تحت حجز در محل نبودند. در اکثر موارد، این مراکز اصلاح متکی به داکتران وزارت صحت عامه بودند که میزان مراقبت های صحی مورد نیاز اطفال را معلوم کرده و آنان را معالجه کنند.⁵⁸ در زمان سروی، مرکز اصلاح اطفال کابل دارای نه تن کارکن اجتماعی بود که از سوی موسسات غیر دولتی و وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین استخدام شده بودند.⁵⁹ اگرچه این بالاترین رقم کارکنان اجتماعی در یک مرکز اصلاح بود، ولی در زمان تحریر این گزارش، این رقم به دلیل توقف برنامه های موسسات غیر دولتی به پنج کارکن اجتماعی کاهش یافت. سروی بخش حاکمیت قانون یوناما آشکار ساخت که آن مراکز اصلاح که فاقد متخصص موظف در محل بودند، اکثراً قادر به تهیه گزارش روانشناسی و اجتماعی نبودند.⁶⁰

4. فهرست ارقام شخصی

قواعد هاوانا مقرر می دارد که فهرستی از تمام ارقام شخصی که از نزد اطفال حین پذیرش مصادره می شود تهیه شود و طفل تحت حجز آنرا امضاء کند. در تمام موارد، سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که مراکز اصلاح اطفال فهرستی از ارقام مصادره شده از نزد اطفال تازه وارد را حفظ و نگهداری می کنند.

سه مرکز اصلاح گفتند که یک نقل از این فهرست در اختیار اطفال تحت حجز قرار داده می شود، هرچند قواعد هاوانا مشخصاً این کار را مقرر نداشته است. مرکز اصلاح هرات گفت که معمولاً ارقام شخصی اطفال در دفتر سارنوالی قبل از معرفی آنان به مرکز اصلاح از نزد شان مصادره می شود و ارقام شخصی اطفال به مرکز اصلاح تسلیم داده نمی شود. برعکس، مرکز اصلاح کابل گزارش داد که تمام ارقامی که پولیس قبل از معرفی طفل به مرکز اصلاح از نزد اطفال مصادره می کند، بعداً به مرکز اصلاح می سپارد.

فقط چهار مرکز اصلاح گفتند که امضاء ویا شصت اطفالی که نمی توانند امضاء کنند ، بطور الزامی روی فهرست اقلام شخصی شان گرفته می شود. اخذ امضاء ویا شصت اطفال در فهرست موجودی و دادن یک نقل آن به خود اطفال روش های خوبی است که ایجاب می کند سایر مراکز اصلاح در سراسر کشور آنرا مدنظر گیرند.

B. سوابق و دوسیه های محرم

قواعد هاوانا مقرر می دارد که مراکز اصلاح باید برای هر طفل دوسیه مکمل و محرم سوابق حاوی معلومات ذیل تهیه کنند: (۱) شهرت طفل (۲) دلیل قرار گرفتن تحت حجر ؛ (۳) روز و ساعت پذیرش ، انتقال و رهائی (۴) اطلاعیه به والدین و اولیاء در مورد هر پذیرش ، انتقال و رهائی ؛ و (۵) هر نوع مشکل صحت جسمی و روانی ، منجمله استفاده از مواد مخدر و شراب.⁶¹ در سروی بخش حاکمیت یوناما معلوم شد که تمام مراکز اصلاح دوسیه سوابق اطفال تهیه و نگهداری نموده و محرمیت آنرا از طریق استفاده از دفاتر قفل شده ، دوسیه ها و طرزاعمال های مربوط حفظ می کنند. از مجموع 31 مرکز اصلاح ، هفت مرکز گفتند که اگرچه آنان تاریخ پذیرش ، انتقال و رهائی اطفال را ثبت می کنند ، ولی ساعت دقیق آنرا ثبت نمی کنند.⁶² این سروی تفاوت ها در تعداد مراکز اصلاح که جزئیات در مورد مشکلات صحت جسمی و روانی ، به خصوص اعتیاد به مواد مخدر و شراب را در دوسیه های اطفال ثبت می کنند را نشان می دهد. تقریباً نیم مراکز اصلاح که سروی شدند (45%) گفتند که آنان این جزئیات را در دوسیه های اطفال تحت حجر ثبت نمی کنند. دلیل عدم ثبت این جزئیات عمدتاً نبود متخصصین در محل که ظرفیت تشخیص این مشکلات صحتی و روانشناسی را داشته باشند ، بوده است.

پنج مرکز اصلاح در حوزه جنوب گفتند که ، اگرچه این جزئیات ارزیابی می شود ، ولی در دوسیه صحتی طفل ثبت می شود ، نه در کتاب راجستر. این روش به احتمال زیاد برای حفظ محرمیت معلومات صحتی طفل صورت می گیرد و بنابراین بهترین روش است که باید در تمام مراکز اصلاح تطبیق شود.

C. محل بود و باش

قواعد هاوانا مقرر می دارد که محل خواب متشکل از خوابگاه های کوچک گروهی ویا اتاق های خواب یکنفری و بستر پاک برای اطفال تحت حجر فراهم شود.⁶³ قواعد هاوانا استاندارد را در خصوص اندازه محل خواب تعیین نمی کند ، در عوض اجازه می دهد که معیار های محلی و ملی کشور در تامین محل مناسب خواب مد نظر گرفته شود.⁶⁴ اندازه محل تنها یکی از چندین شاخصی است که قواعد هاوانان با استفاده از آن شرایط نگهداری اطفال تحت حجر را ارزیابی می کند.⁶⁵ اگرچه هیچ استاندارد جهانی برای تعیین حداقل اندازه محل بود و باش اطفال تحت حجر وجود ندارد ، ولی تبصره در مورد قواعد اروپائی برای اطفال متخلف از قانون (تبصره قواعد اروپائی) رهنمود مفیدی به دست می دهد. تبصره قواعد اروپائی توصیه می کند که محل بود و باش طفل نباید کمتر از شش متر مربع در اتاق یک نفری ویا چهار متر مربع در اتاق مشترک چند نفری باشد.⁶⁶ مثل قواعد هاوانا ، تبصره قواعد اروپائی نیز استفاده از خوابگاه های بزرگ را منع قرار داده است ، زیرا در خوابگاه های بزرگ حقوق اطفال نسبت به داشتن حریم خصوصی رعایت نمی شود ؛ قواعد اروپائی استفاده مشترک از تخت خواب را منع نموده و اتاق های یک نفری و/یا خوابگاه های کوچک چند نفری را توصیه می کند.⁶⁷ در جائیکه مراکز اصلاح قادر به تنظیم

مجدد محل بود و باش اطفال نمی باشند، تبصره قواعد اروپائی توصیه می کند که برای اطفال باید وقفه ویا "مهلت بیرون شدن" از محل بود و باش شان فراهم شود.⁶⁸

رهنمود های بیشتر در مورد حداقل اندازه جای بود و باش اطفال را می توان از طریق مقایسه با معیار های تعیین شده برای محبوسین بزرگسال بدست آورد. با توجه به شرایط محلی و ملاحظات فرهنگی منحصر به افغانستان، کمیته بین المللی صلیب سرخ توصیه نمود که حد اقل فضای بود و باش برای یک نفر محبوس بالغ در افغانستان باید کمتر از 3.4 متر مربع نباشد.⁶⁹ برخلاف تبصره قواعد اروپائی، توصیه های کمیته بین المللی صلیب سرخ مستقیماً در خصوص اطفال تحت حجز واجب الاجراء نمی باشد، ولی با آن هم، می توان از آن به عنوان رهنمود مفید مشخص به کشور برای ارزیابی چگونگی رعایت مراکز اصلاح از حداقل معیار های توقیف استفاده کرد.

1. جای خواب

سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که تمام مراکز اصلاح که سروی شدند اطفال تحت حجز را در خوابگاه های چند نفری که که بین سه الی پانزده طفل را در خود جای می دادند، نگهداری می کنند، نه در اتاق های خواب یک نفری.⁷⁰ اکثریت مراکز اصلاح گفتند که اطفال در تخت خواب ویا چپرکت های دو منزله می خوابند. برخی از مراکز اصلاح از کمبود چپرکت خواب شکایت داشتند،⁷¹ در حالیکه دیگران گفتند که اطفال فقط یک دوشک دارند که روی آن می خوابند.⁷² بعد از حمله طالبان به کندز در سپتمبر 2015، مرکز اصلاح کندز می گوید که دچار کمبود چپرکت برای اطفال تحت حجز شده است. ولی تمام مراکز اصلاح تایید کردند که برای اطفال تحت حجز روحایی خواب مهیا می باشد که یک بار در هفته تبدیل می شود. افزون بر آن، در 21 مرکز اصلاح، اطفال تحت حجز جای برای نگهداری اقلام شخصی شان، در الماری ها، میز ها ویا زیر چپرکت خواب شان در اختیار داشتند.

اگرچه برای تعیین حداقل اندازه جای بود وباش اطفال هیچ معیار جهانی وجود ندارد، بخش حاکمیت قانون یوناما محاسبه کرد که بیشتر از 50% مراکز اصلاح معیار حداقلی توصیه شده از جانب کمیته بین المللی صلیب سرخ (3.4 متر مربع برای یک شخص بالغ) و معیار حد اقلی توصیه شده از جانب تبصره قواعد اروپائی (4 متر مربع برای هر طفل در اتاق چندنفری) را رعایت می کنند. در مجموع، 20 مرکز اصلاح معیار معینه کمیته صلیب سرخ را و 15 مرکز اصلاح معیار معینه قواعد اروپائی را رعایت می کردند. در حقیقت، اطلاعات جمعآوری شده نشان می دهد که چندین مرکز اصلاح فضای به مراتب بیشتر از آنچه که کمیته صلیب سرخ و قواعد اروپائی تعیین کرده است را برای اطفال فراهم کرده اند. برای مثال، اوسط فضائی که مرکز اصلاح ولایت پنجشیر برای هر طفل مد نظر گرفته است، 36 متر مربع می باشد — اگرچه در زمان سروی، ولایت پنجشیر فقط یک طفل تحت حجز داشت. حد اوسط فضائی مهیا برای هر طفل در مرکز اصلاح ولایت هلمند 17.8 متر مربع بود؛ و حد اوسط فضای برای هر طفل در مرکز اصلاح ولایت خوست 15.12 متر مربع بود. به استثنای پنجشیر، بقیه تمام این مراکز اصلاح در ساختمان های وزارت عدلیه که به همین منظور اعمار شده است، موقعیت داشتند، نه در خانه های کرایه.

از جانب دیگر، 12 مرکز اصلاح معیار حداقلی تعیین شده ی کمیته بین المللی صلیب سرخ را رعایت نمی کردند و 16 مرکز اصلاح معیار تعیین شده تبصره قواعد اروپائی را رعایت نمی کردند. برای مثال، مرکز اصلاح کنر برای هر طفل فقط 1.6 متر مربع جای فراهم کرده بود؛ مرکز اصلاح بلخ (مزار) صرف 1.75 متر مربع جای برای هر طفل مدنظر گرفته بود؛ و مرکز اصلاح تخار فقط 1.8 متر مربع فضاء برای هر طفل فراهم نموده بود. هر کدام از این مراکز فضای به مراتب کمتر از فضای توصیه شده برای اطفال فراهم کرده بودند. نکته قابل توجه اینکه، به جزء مرکز اصلاح ننگرهار، تمام این مراکز اصلاح در خانه های کرایه موقعیت داشتند.

باوجود این، مسئله ازدحام بیش از حد یک معضل فراگیر در مراکز اصلاح سروی شده نبود. در مراکز اصلاح کنر، ننگرهار، بلخ (مزار) و تخار ازدحام بیش از حد بطور چشمگیری وجود داشت. به استثنای مرکز اصلاح ولایت ننگرهار که در بخشی از ساختمانی که به همین منظور زیر کار بود ولی بنا به کمبود منابع پولی کار آن ناتکمیل رها شده بود جابجا بود، بقیه تمام این مراکز اصلاح در خانه های کرایه شخصی موقعیت داشتند. در عین حال، قسمیکه قبلاً گفته شد، سایر مراکز اصلاح ظرفیت زیادی برای پذیرش اطفال داشتند. برخی از مراکز اصلاح، به خصوص همان مراکزی که تعمیر آن به همین منظور ساخته شده بود، تعداد اطفال به مراتب کمتر از آنچه که ظرفیت پذیرش آنها داشتند را در خود جای داده بودند. برای مثال، مرکز اصلاح خوست که ساختمان آن به همین منظور به کمک مالی تیم بازسازی ولایتی ایالات متحده اعمار شده بود و ظرفیت گنجایش 35 طفل را داشت، تنها چهار طفل تحت حجز در زمان سروی ما در آن بسر می بردند. به منظور کاهش فشار ازدحام بیش از حد در برخی مراکز اصلاح، موضوع انتقال اطفال تحت حجز، حداقل به طور موقتی، به مراکز اصلاحی که کمتر از ظرفیت شان بهره برداری می شود، مد نظر گرفته شود البته مشروط بر آنکه این انتقال به نفع طفل تحت حجز باشد و روی حقوق طفل از قبیل حق ملاقات با خانواده تاثیرات منفی بر جای نگذارد.

2. پنجره ها

اگرچه هیچ معیار حداقلی در مورد تعداد و اندازه پنجره های محل بود و باش اطفال وجود ندارد، قواعد هاوانا مقرر می دارد که محل بود و باش اطفال باید نیاز اطفال برای محرک های حسی و نیز شرایط صحتی و کرامت انسانی را تأمین کنند.⁷³ رهنمود های بیشتری در خصوص تعداد پنجره ها و مقدار روشنائی لازم برای تأمین نیازمندی های اطفال در قواعد ماندیلا و کمیته بین المللی صلیب سرخ فراهم شده است.⁷⁴ قواعد ماندیلا مقرر می دارد که پنجره های محبس باید به اندازه کافی بزرگ باشند که محبوسین بتوانند در نور طبیعی مطالعه ویا کار کنند و هوای تازه وارد اتاق شود.⁷⁵ کمیته صلیب سرخ تأکید می کند که برای حفظ سلامت جسمی و روانی محبوسین، نور طبیعی لازمی می باشد و توصیه می کند که — برای محبوسین بزرگسال — مجموع اندازه پنجره ها و منافذ در یک حجره (ویا محل بود و باش) نباید کمتر از 10% فرش همان حجره باشد. پنجره ها باید به اندازه ی بزرگ باشد که محبوسین از طریق آن قسمتی از محیط بیرون را دیده بتوانند.⁷⁶

سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که محل بود و باش تقریباً تمام مراکز اصلاح (29 مرکز از مجموع 31) نور طبیعی کافی برای اطفال فراهم می کنند که در آن می توانند مطالعه کنند. تنها مراکز اصلاح فراه و پروان گفتند که اطفال روشنائی کافی در اختیار ندارند زیرا پنجره های اتاق هایشان بسیار کوچک است؛ در پروان محل بود و باش اطفال در زیرزمینی تعمیر قرار

داشت. ولی، از اینکه هردوی این دو مرکز در خانه های کرایه قرار دارند، چندان عملی به نظر نمی رسد که اندازه پنجره های آن را بتوان بزرگتر کرد. تقریباً تمام مراکز اصلاح (30 از مجموع 31) تایید کردند که اطفال می توانند پنجره های محل بود و باش شان را باز کنند هرچند اکثر پنجره ها با سیخ گول شبکه بندی شده اند. در جاهائیکه مراکز اصلاح در خانه های کرایه شخصی قرار دارند، باید توجه شود که اتاق هائی که برای نگهداری اطفال انتخاب می شود، در منزل های فوقانی ساختمان قرار داشته و دارای پنجره های به اندازه کافی بزرگ جهت داخل شدن نور طبیعی و هوای تازه می باشند.

D. امکانات بهداشتی

قواعد هاوانا مقرر می دارد که در مراکز اصلاح امکانات بهداشتی باید وجود داشته باشد تا اطفال بتوانند با استفاده از آن نیازمندی های جسمی خود را به شکل محرم، پاک و آبرومند مرفوع سازند.⁷⁷ توصیه ها برای بهبود وضعیت تاسیسات بهداشتی در مراکز اصلاح اروپائی موارد ذیل را شامل میشود: جداسازی تاسیسات بهداشتی از بخش اتاق که در آن اطفال زندگی می کنند و طعام می خورند؛ حصول اطمینان از اینکه قوانین داخلی بطور کتبی معیارهای حداقلی برای اندازه سطح اتاق، اندازه هوا در مترمکعب، استاندارد ها برای تنویر و تسخین و تهویه هوا و در صورت امکان، تامین امکانات به اطفال جهت حمام و یا شاور گرفتن بطور روزمره در حرارت مناسب با اقلیم فراهم می کنند.⁷⁸

سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که تمام مراکز اصلاح امکانات بهداشتی برای اطفال فراهم کرده اند که این محلات بطور منظم روزانه و یا هفته وار پاک کاری می شوند. ولی از نقطه نظر تعداد امکانات بهداشتی، در بین مراکز اصلاح تفاوت های زیادی وجود داشت. تفاوت ها به قدری است که در دو مرکز اصلاح در هر کدام فقط یک محل امکانات بهداشتی وجود داشت، در حالیکه در مرکز اصلاح کابل تعداد محلات بهداشتی به 20 محل می رسید. این تفاوت ها بیانگر ساختمان های فیزیکی مختلف و کمبود جای در مراکز اصلاح می باشد ولی روی همرفته، نشاندهنده ی تطبیق شرایط حداقلی قواعد هاوانا می باشند.

پنج مرکز اصلاح (که چهار آن در خانه های کرایه قرار داشت) گفتند که آنها امکانات نگهداری دختران تحت حجز را ندارند زیرا این مراکز فضای کافی برای تهیه امکانات بهداشتی جداگانه برای دختران تحت حجز، در کنار سایر ضروریات، در اختیار نداشتند.⁷⁹ به همین دلیل، در برخی از این موارد، دختران تحت حجز به مراکز اصلاح در سایر ولایات در همان حوزه و یا به محابس زنانه و یا خانه های امن همجوار انتقال داده می شدند.⁸⁰ اگرچه به نظر می رسد که این کار بطور استثنائی انجام شده است ولی با آنهم نگرانی های قابل ملاحظه ی را بنا بر سه دلیل ذیل بوجود آورده است: نخست، این کار برخی از دختران تحت حجز را با دور نگهداشتن از خانواده های شان برخلاف معیار های توصیه شده، در شرایط نامساعدی قرار می دهد.⁸¹ دوم، در موارد دیگر، این کار دختران تحت حجز را در محیط زندان قرار می دهد که قرار دادن آنان در محیط زندان با هدف اصلی اصلاح، ادغام مجدد و سلامت آنان مغایرت دارد.⁸² سوم، این کار دختران تحت حجز را در محلات بود و باش مشترک با بزرگسالان در محابس و یا خانه های امن قرار می دهد که نقض تدابیر حفاظتی — مشخصاً جداسازی اطفال متخلف از قانون از بزرگسالان — که در قوانین داخلی و بین المللی برای اطفال تحت حجز در نظر گرفته شده است، می باشد.⁸³ به منظور رفع این نگرانی ها، ایجاب می کند برای هر مرکز اصلاح حد اقل دو محل امکانات بهداشتی مدنظر گرفته شود تا دختران و پسران تحت حجز بتوانند از آن جداگانه استفاده نمایند. روش استثنائی انتقال برخی از دختران تحت حجز به سایر مراکز اصلاح به دلیل

نبود محلات مناسب، از جمله امکانات بهداشتی جداگانه، در مراکز اصلاحی که مسئولیت نگهداری طفل را به دوش دارند، باید متوقف شود.

E. ترانسپورت

در صورتیکه نیاز به انتقال اطفال به جایی موجود باشد، قواعد هاوانا دولت را مکلف می دارد که هزینه ترانسپورت اطفال را به دوش گیرد.⁸⁴ سروی بخش حاکمیت قانون یوناما معلوم کرد که اکثریت مراکز اصلاح (25 مرکز از مجموع 31) ترانسپورت رایگان برای اطفال به محلاتی از قبیل محاکم و شفاخانه های محلی فراهم می کنند. پنج مرکز اصلاح گفتند که آنها امکانات ترانسپورتی به هزینه دولت برای اطفال فراهم نمی کنند. در برخی موارد، مراکز اصلاح گفتند که وسایط آنان مناسب سفر به مسافت های دور نبوده و بنابراین اطفال هزینه ترانسپورت را خود پرداخت می کنند.⁸⁵ برای مثال، مرکز اصلاح خوست گفت که واسطه نقلیه آن چهار ماه است که خراب شده است. بنابراین، اطفال ویا خانواده های آنان باید امکانات ترانسپورتی را به هزینه خود فراهم کنند. در صورتیکه این مشکل در جاهای دیگری بروز کند، بهتر است ترتیباتی مد نظر گرفته شود که طبق آن پولیس، سارنوالی ویا شفاخانه های محلی در انتقال محجوزین همکاری کنند تا اطفال ویا خانواده های آنان مجبور نشوند که هزینه انتقال شان به جلسات استماعیه ضروری محاکم ویا معاینات صحی را متقبل شوند.

F. تهیه البسه

قواعد هاوانا مقرر می دارد که اطفال تحت حجز باید لباسی داشته باشند که با اقلیم مطابقت داشته باشد و در صورت امکان برای شان اجازه داده شود که از لباس های شخصی خود استفاده نمایند.⁸⁶ دفتر جرایم و مواد مخدر سازمان ملل متحد (UNODC) سفارش می کند که زمانی که به اطفال اجازه داده می شود تا مرکز تربیت اطفال را ترک کنند آن ها نباید منحیث محجوزین شناسایی و خوار شمرده شوند. بنابراین، مرکز اصلاح اطفال باید لباس مناسب تهیه کرده و از انجام اعمال چون علامت گذاری، خالکوبی یا تراشیدن سر اطفال که باعث شناخته شدن شان منحیث اطفال مرکز اصلاح می گردد خودداری نماید.⁸⁷

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که مراکز اصلاح و تربیت اطفال به اطفال اجازه می دهد تا لباس های شخصی خود را بپوشند. ولی، در برخی از موارد از اطفال خواسته می شد که حین رفتن به محکمه، یا حضور یافتن در صنوف درسی، یونیفورم مخصوصی را بپوشند. در مراکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات پروان و غزنی، به عنوان مثال، از اطفال خواسته می شد که بین ساعات 08:00 صبح و 04 عصر یونیفورم بپوشند صرف نظر از این که آن ها در داخل یا خارج مرکز اصلاح و تربیت اطفال قرار داشتند. این الزامات باید مورد تجدید نظر قرار گیرد تا با مقررات حد اقل معیاری هاوانا مطابقت کند. در این ارتباط، موضوع توسعه برنامه ابتکاری که در مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت ارزگان مورد استفاده قرار گرفته است، باید مورد توجه قرار گیرد که در این مرکز اطفال اجازه داشتند لباس های خود را طرح و تهیه نمایند. در این مرکز اصلاح و تربیت اطفال، به اطفال حرفه خیاطی آموزش داده می شود که آن ها نه تنها اینکه مهارت های حرفوی را فرا می گیرند بلکه می آموزند که لباس های مطابق میل خود شان را تهیه نمایند.

تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال تأیید کردند که لباس همه اطفال در مطابقت با شرایط آب و هوا است. هفت مرکز اصلاح و تربیت اطفال گزارش دادند که برنامه حمایت سیستم محابس (CSSP) به اطفال، طبق برنامه "زمستانی" شان لباس های

مانند جراب ، چمپر ، دستکش و کلاه - را مناسب فصل زمستان تهیه نمود. سایر مراکز اصلاح و تربیت اطفال مساعدت های مشابهی را از صلیب سرخ دریافت کردند و به این ترتیب اطمینان حاصل شد که اطفال لباس مناسب زمستان دارند.

G. غذا و آب

قواعد هاوانا مقرر می دارد که به اطفال باید غذائی داده شود که بصورت مناسب تهیه شده ، در اوقات معمول صرف شده ، و از کیفیت و مقدار خوب برخوردار بوده و با معیار های صحی و حفظ الصحه برابر باشد. اطفال باید ، همچنان به آب آشامیدنی پاک دسترسی داشته باشند.⁸⁸ کمیته صلیب سرخ همچنان ، توصیه می کند که تهیه آب و غذا باید منعکس کننده ضروریات فردی اطفال باشد و متناسب به اندازه فعالیت و مراحل مختلفه انکشاف فیزیکی شان باشد.⁸⁹

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید کرد که تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفالی که سروی شدند برای اطفال سه وقت غذا در یک روز می دادند ، به گونه منظم آب وجود داشت ، و غذای که برای شان داده می شد در آشپزخانه های پاک آماده ساخته می شد. غذاها متشکل از یک رژیم غذائی متنوع شامل شیر ، نان خشک ، برنج ، گوشت - بصورت عموم هفته دو یا سه مرتبه - سبزیجات و میوه های فصلی میشد. بودجه مراکز اصلاح و تربیت اطفال تقریباً 90 افغانی که (معادل 1.3 دالر امریکایی می شود) در هر روز برای یک طفل اختصاص داده شده است. برعلاوه ، تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال از دسترسی اطفال به آب آشامیدنی کافی گزارش دادند. پنج مرکز اصلاح و تربیت اطفال گفتند که آب آشامیدنی شان را از چاه بدست می آوردند ، در حالیکه مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت هرات گفت که آب از منبع آب شهری فراهم می گردد.

H. جلوگیری از آتش سوزی

قواعد هاوانا مقرر می دارد که در صورت وقوع حریق باید یک سیستم هشدار دهنده ی فعال و تمریناتی برای این موضوع وجود داشته باشد تا در قسمت تأمین آمادگی کمک کند.⁹⁰ کمیته بین المللی صلیب سرخ نیز توصیه می نماید که تجهیزات اطفایوی باید در توقیف خانه ها نصب شوند و کارمندان باید در ارتباط به استفاده از این تجهیزات آموزش ببینند.⁹¹ مقررره مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان نیز از تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال می خواهد تا اقدامات لازم را برای جلوگیری از وقوع آتش سوزی به کمک پولیس ضد حوادث وزارت امور داخله روی دست گیرد.⁹²

شمار کمی از این مراکز اصلاح و تربیت اطفال توانسته بودند که این معیار های ایمنی را مراعات نمایند. از تمام این مراکز اصلاح و تربیت اطفال که سروی شدند فقط مرکز اصلاح و تربیت اطفال خوست سیستم هشدار دهنده حریق داشت. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت ننگرهار تنها یک وسیله تشخیص دهنده دود داشت. با آنکه نیمی از تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال مجهز با یک آله ضد حریق بودند ، مگر هیچ یکی از این مراکز دروازه خروجی نشانی شده در صورت وقوع حریق نداشتند. برعلاوه ، هیچ یک از مراکز اصلاح و تربیت اطفال ، جدا از چهار مرکزی که در مناطق جنوبی واقع اند ، تمرینات منظم هنگام حریق نداشتند. این خلا های عمده در معیار های ایمنی باید با نصب آله های هشداردهنده ی حریق ، آله تشخیص دود و آله ضد حریق ، و راه های خروجی که به صورت واضح نشانی شده باشند ، برطرف ساخته شود. افزون بر آن ، روش مراکز اصلاح در حوزه جنوب که بطور منظم تمرینات هنگام وقوع حریق را انجام می دهند ، باید در تمام مراکز اصلاح تطبیق شود. تمام این تلاش باید از طرف پولیس ضد حوادث وزارت امور داخله حمایت گردد همانگونه که در مقررره مراکز اصلاح پیش بینی شده است.

I. تعلیم و تربیه

قواعد هاوانا تصریح می دارد که هر طفلی که در سن آموزش اجباری قرار دارد حق تعلیم و تربیه را دارا می باشد.⁹³ تا جاییکه ممکن باشد تعلیم و تربیه باید در مکاتب مردمی (ملکی) بیرون از مراکز اصلاح و تربیت اطفال صورت گیرد.⁹⁴ ولی اگر تعلیم و تربیه در داخل این مراکز صورت می گیرد، در دیپلوم ها یا اسناد تحصیلی به هیچ صورت نباید از حالت حجز طفل ذکر شود.⁹⁵ قواعد متذکره همچنان تصریح می دارد که هر مرکز باید دسترسی اطفال را به یک کتابخانه ی که به قدر کافی در آن کتاب های آموزشی و تفریحی وجود داشته باشد فراهم سازد.⁹⁶

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال برای اطفال دسترسی به آموزش را فراهم ساخته اند. ولی، خلاف توصیه ی قواعد هاوانا، هیچ یکی از مراکز اصلاح و تربیت اطفال به اطفال اجازه نداده است که در مکاتب دولتی بیرون از مرکز اصلاح آموزش ببینند. در عوض، مراکز اصلاح و تربیت اطفال تعلیم و تربیه به این اطفال را از طریق معلمینی که از طرف وزارت معارف یا وزارت حج و اوقاف فراهم شده بود، در داخل مرکز اصلاح تأمین می کردند. مراکز اصلاح و تربیت اطفال حوزه جنوب که بین 4 تا 12 طفل تحت حجز داشتند دو معلم داشتند؛ یک معلم از وزارت معارف و معلم دیگر از وزارت حج و اوقاف. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت غزنی که 21 طفل دارد چهار معلم داشت؛ سه معلم از وزارت معارف و یک معلم از وزارت حج و اوقاف. در زمان سروی، مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کندز نگرانی ویژه ی خود را در ارتباط به عدم هماهنگی و مساعدت ریاست معارف این ولایت که به مرکز اصلاح و تربیت اطفال این ولایت نه کتابی و نه معلمی فراهم ساخته بود ابراز داشت. ولی، در زمان تحریر این گزارش، مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کندز تأیید کرد که - به تعقیب ملاقات ها بین واحد حاکمیت قانون یوناما و وزارت معارف - این مرکز کتاب ها، دو معلم سواد آموزی و تعهدی از وزارت معارف مبنی بر دریافت معلم سومی را دریافت کرده است.

اکثریت مراکز اصلاح و تربیت اطفال که سروی شدند، بین 50 الی 2000 جلد کتاب را در دسترسی اطفال قرار داده بودند. در جاهائیکه که جایی مشخصی برای کتابخانه وجود نداشت، کتاب ها در الماری که به آن اطفال دسترسی داشتند نگهداری می شد. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت نیمروز یگانه استثناً است؛ این مرکز گفت که کتاب هائی که از طرف CSSP فراهم گردیده نسبت فقدان جای در یک اطاق گدام قفل گردیده است. در حالیکه نه تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال، به ویژه آن عده مراکزی که مثل مرکز اصلاح نیمروز در خانه های کرایه موقعت دارند می تواند که برای کتابخانه جای جداگانه داشته باشند، باید توجه شود که همیشه کتاب ها در جائی قرار داده شود، مانند اطاق های عمومی، که اطفال به آن دسترسی داشته باشند.

قواعد هاوانا تصریح می دارد که در جاییکه اطفال تعلیم و تربیه را در داخل مرکز اصلاح فرا می گیرند حالت شان منحیت محجوز نباید در شهادت نامه های تحصیلی شان بازتاب یابد. مگر، اکثریت مراکز اصلاح و تربیت اطفال به استثنای مرکز اصلاح و تربیت اطفال کابل که به مکاتب دولتی "ضمیمه" می باشد- گزارش دادند که آن ها چنین سند تحصیلی را فراهم ساخته نمی توانند. بصورت عموم، مراکز اصلاح و تربیت اطفال یک مکتوب تأییدی را صادر می کنند که در آن تصدیق شده است که طفل صنوفی را فراگرفته تا طفل زمانی که از حجز رها می شود بتواند در صنوف بعدی در مکتب شامل شود. این مکتوب همچنان برای معرفی اطفال به ریاست های معارف مورد استفاده قرار می گیرد تا اطفال بتوانند به تعلیمات خود خارج مراکز اصلاح ادامه دهند. ایجاد یک سیستم رسمی تر که در آن مکتوب های تأییدی که از طرف مراکز اصلاح و تربیت اطفال صادر می شود از طرف وزارت معارف و موسسات تحصیلی اعتبار داده شود، باید مورد غور و بررسی قرار گیرد. به گونه مثال، یک یادداشت تفاهم یا سایر ترتیبات با وزارت معارف می تواند در این ارتباط ممد واقع شود و اطمینان حاصل گردد که تمام برنامه های آموزشی که در داخل مراکز اصلاح برای اطفال راه اندازی می گردد از سوی وزارت معارف معتبر شمرده می شود.

۱. آموزش های حرفوی و کار با معاش

قواعد هاوانا تصریح می دارد که هر طفل حق دارد آموزش حرفوی دریافت نماید و تا حدی که ممکن باشد باید به گونه منصفانه کار با مزد داشته باشد.⁹⁷ این قواعد همچنان اطفال را در مقابل انجام کار های اجباری محافظت کرده و تصریح می دارد که قواعد ملی و معیار های بین المللی که نافذ بر کار اطفال بوده صریحاً قابل تطبیق به اطفال تحت حجز می باشد.⁹⁸ این، بنابراین مهم می باشد که هر کاری که توسط اطفال انجام می شود باید در مطابقت با معیار های بین المللی که در کنوانسیون حقوق طفل⁹⁹، کنوانسیون سازمان بین المللی کار در مورد بدترین اشکال کار طفل تصریح یافته، قرار داشته باشد.¹⁰⁰

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که 29 مرکز از مجموع 31 مرکز اصلاح و تربیت اطفال که از آن ها سروی به عمل آمد دسترسی اطفال را به بعضی از اشکال آموزش حرفوی فراهم کرده که از آن میان خیاطی و خامکدوزی رایج ترین آن ها بوده است. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت هرات وسیعترین طیف آموزش های حرفوی، به شمول آموزش زبان انگلیسی، کمپیوتر، ترمیم موبایل، نجاری، و سواد اساسی را فراهم کرده است. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل نیز طیفی از برنامه های حرفوی مانند هنر ها، کمپیوتر، نجاری، قالین بافی، و صنوف فلزکاری همچنان صنوف انگلیسی را فراهم ساخته است. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کندز صنوف نجاری و خیاطی را برای محجوزین پسر فراهم ساخته مگر عین فرصت ها را برای محجوزین دختر ارائه نداده است. این رفتار متفاوت در رابطه به فرصت های حرفوی باید با فراهم آوری عین فرصت ها به همه اطفال برطرف ساخته شود.

هیچ یک از مراکز اصلاح سروی شده رویداد کار اجباری را گزارش ندادند. ولی، خلاف توصیه های قواعد هاوانا، تنها دو مرکز اصلاح و تربیت اطفال گزارش دادند که اطفال فرصت انجام کار منصفانه ی با مزد را دارند. مراکز اصلاح و تربیت اطفال ولایات ارزگان و کندهار به اطفال صنوف درسی صنایع دستی را فراهم کردند که در آن اطفال می توانستند اشیای سوغاتی را برای فروش

بساژند. در ولایت ارزگان مرکز اصلاح ، اطفال 40 فیصد درآمد از این فروشات را بدست می آورند ، 60 فیصد متباقی آن به دولت تحویل داده می شود. پروژه های نظیر این باید در سایر مراکز اصلاح و تربیت اطفال توسعه داده شود تا اطفال هم بتوانند حرفه ی بیاموزند و هم در بدل کارشان دستمزدی بدست آورند.

K. تفریح

قواعد هاوانا تصریح می دارد که برای اطفال باید "مدت زمان مناسب" و مکانی برای ورزش روزانه فراهم شود که در جریان آن آموزش های تفریحی و فیزیکی باید به گونه عادی برای شان فراهم شود.¹⁰¹ این قواعد همچنان تصریح می دارد هر طفل باید برای فعالیت های تفریحی روزمره مانند هنر ها و انکشاف مهارت های صنایع دستی خود وقت اضافی داشته باشند. ولی ، قواعد هاوانا عبارت "مدت زمان مناسب" برای اطفال که در ورزش ها و فعالیت های تفریحی اشتراک ورزند را تعریف نکرده و هیچ معیار جهانی نیز در زمینه وجود ندارد.¹⁰² در توصیه هائی که همراه با قواعد اروپایی در خصوص حجر اطفال آمده است ، توصیه شده است که اطفال باید اجازه داشته باشند تا روزانه حد اقل دو ساعت ورزش کنند که از این دوساعت حد اقل یک ساعت آن را در هوای آزاد به ورزش بپردازند در صورتیکه هوا اجازه بدهد.¹⁰³

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که تمام مراکز اصلاح برای اطفال وقت آزاد را برای فعالیت های تفریحی شان فراهم ساخته است. بهر حال ، تقریباً نیمی از مراکز اصلاح و تربیت اطفال (از مجموع 31 مرکز 15) مرکز آن گزارش دادند که با فقدان مکان کافی برای ورزش های تفریحی مواجه می باشند. از این میان ، سیزده مرکز در خانه های کرایه فعالیت می کنند. علاوه ، انواع فعالیت های تفریحی فراهم شده بصورت قابل ملاحظه ی از یک مرکز تا مرکز دیگر متفاوت می باشد و بصورت عموم فقط چند گزینه برای اطفال جهت ورزش در هوای آزاد وجود دارد. در دو مرکز اصلاح و تربیت اطفال (که در خانه های کرایه موقعیت داشت) ، دختران تحت حجر به تفریحگاه های فضای باز دسترسی نداشتند ، با آن که همتایان ذکور ایشان به فضای باز بیرونی محدود که متشکل از حیاط کوچک یا ساحه والیبال بود دسترسی داشتند.¹⁰⁴ در نه مرکز از مجموع 31 مرکز اصلاح و تربیت اطفال (که اکثریت شان در خانه های کرایه فعالیت داشتند) یگانه فعالیت تفریحی برای اطفال تماشای تلویزیون بود. و در برخی دیگر از این مراکز اصلاح تلویزیون توسط اطفالی که به جرایم مرتبط به امنیت محکوم شده بودند در واکنش به نشریات غیر اخلاقی یا اهانت آمیز آن تخریب گردیده بود.¹⁰⁵ سایر مراکز اصلاح و تربیت اطفال فعالیت های بیشتری تفریحی مانند بازی کرمبول و شطرنج ، والیبال و گوش دادن به رادیو را فراهم ساخته بودند. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل بهترین مجموعه بازی های تفریحی را داشت که شامل ورزشگاه کوچک ، میدان والیبال با مسابقات سازماندهی شده ، نشر فیلم ها ، کرمبول و بازی شطرنج می شد.

ایجاب می کند که در خصوص افزایش تنوع بازی های تفریحی در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال بویژه بازی های که امکان ورزش در فضای باز را برای اطفال فراهم می کند توجه مبذول گردد. حتی زمانی که فضا محدود باشد ، تنها تلویزیون برای برآورده ساختن حد اقل معیار های قواعد هاوانا کافی نمی باشد. و نباید فرصت ها برای بازی های تفریحی فقط برای اطفال ذکور منحصر ساخته شود. زمانی که فضا محدود است و نورم های اجتماعی مانع اختلاط شان

می شود، مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید تقسیم اوقات ترتیب دهند تا به اطفال اناث مساوی با اطفال ذکور امکان دسترسی به فعالیت های تفریحی فراهم شود.

I. تعلیمات دینی

قواعد هاوانا تصریح می دارد که هر طفل باید اجازه داشته باشد تا ضروریات دینی و زندگی روحانی اش بطور مثال، حضور یافتن در خدمات یا جلسات و دریافت دروس دینی خود را برآورده سازد.¹⁰⁶ در صورتی که شمار کافی اطفال تحت حجز از یک مذهب خاص باشد، این قواعد تصریح می دارد که به نمایندگان واجد شرایط آن مذهب باید اجازه داده شود که در صورت درخواست اطفال تحت حجز به این اطفال خدمات و دید و بازدید های منظم فراهم کنند.¹⁰⁷ رهنمود دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد (UNODS)، همچنان، توصیه می نماید بازداشتگاه ها باید اطاقی برای نماز اطفال تحت حجز فراهم نماید تا آن ها بتوانند مناسک مذهبی خود را ادا نمایند.¹⁰⁸

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند از مجموع 31 مرکز اصلاح سروی شده، 25 مرکز اصلاح به نمایندگان مذهبی اجازه ملاقات با اطفال تحت حجز را فراهم کرده بود. این نمایندگان عموماً از وزارت حج و اوقاف بوده و دید و بازدید های شان از این مراکز از یک بار در روز تا یک بار در هفته بوده است. مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت ننگرهار به نمایندگان اجازه می دهد که از آن مراکز بازدید داشته باشند ولی طبق گزارش این مرکز، سال ها است که هیچ نماینده ی مذهبی از این مرکز دیدن نکرده است. پیشنهاد می گردد تا روابط بهتری بین مرکز اصلاح و وزارت حج و اوقاف برقرار گردد تا چرخه بازدید های منظم اعاده گردد.

شش مرکز اصلاح باقی مانده به نمایندگان مذهبی اجازه بازدید نمی داد. سه مرکز از این مراکز در حوزه جنوب گفتند که آن ها تنها به والی، معاون والی، رئیس ریاست عدلیه، وکلای مدافع، سارنوالان نظارت کننده، و نمایندگان کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان اجازه بازدید می دهند.¹⁰⁹ برای اجازه دادن به اطفال تحت حجز برای برآورده ساختن نیازمندی های زندگی مذهبی و روحانی شان، ایجاب می کند که پالیسی ها در این شش مرکز مورد تجدید نظر قرار گیرند و زمینه بازدید های منظم از سوی نمایندگان واجد شرایط مذهبی فراهم گردد قسمیکه در اکثریت مراکز اصلاح سروی شده اینگونه است.

تمام اطفال تحت حجز به دروس دینی به عنوان بخشی از برنامه منظم آموزشی شان دسترسی داشتند. این صنوف درسی از طرف یک معلم دینی که از طرف وزارت حج و اوقاف تعیین گردیده بود روزمره به پیش برده می شد. ولی، در ولایت کندهار یک برنامه ی درسی دینی که از طرف وزارت عدلیه تمویل می گردید تنها به اطفالی به پیش برده می شد که محکوم به جرایم مرتبط بیه امنیت بودند تا به آن ها مساعدت صورت گیرد که تجدید تربیت شده و دوباره دست به جنایت نزنند. در صورتی که امکان داشته باشد، مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید برای تمام اطفال تحت حجز صرف نظر از جرمی که مرتکب شده اند صنوف درسی دینی را به عنوان بخشی از برنامه آموزشی منظم شان فراهم کنند.

در بازدید اخیری که از مرکز اصلاح ولایت هرات صورت گرفت، مسائل مورد نگرانی در باره کیفیت برخی از معلمین دینی به ملاحظه رسید. اطفال تحت حجز، به شمول آن هائی که متهم به جرایم ضد امنیت بودند، در تدریس موضوعات دینی به سایر اطفال تحت حجز، به ویژه به آنانی که بی سواد بودند، دخیل بودند. با آن که این دروس در حضور کارمندان با تجربه به پیش برده می شد، این گونه دروس غیر رسمی دینی چیزی نیست که قواعد هاوانا توصیه کرده است. بر عکس، قواعد هاوانا تصریح می دارد که دروس دینی باید از طرف نمایندگان دینی واجد شرایط یا علمای دینی به پیش برده شود که در عرصه دین از اهلیت تدریس برخوردار باشند. همچنان، با توجه به این که برخی از این اطفال که درس می دادند، خود متهم به جرایم مرتبط به

امنیت می باشند، خطر ترویج افکار افراط گرایانه که در امر تربیت مجدد اطفال زیانبار است، وجود دارد. بنابراین ایجاب می کند که مقرر ساخته شود که تنها نمایندگان یا علمای دینی می توانند دروس دینی را به این اطفال تدریس کنند.

M. مراقبت های صحی

قواعد هاوانا شرایط مفصلی را برای تأمین دسترسی اطفال تحت حجز به مراقبت های صحی فراهم می کند. تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال وظیفه دارند که از صحت و سلامت اطفال تحت حجز شان محافظت نمایند.¹¹⁰ بطور خاص، قواعد هاوانا مقرر می دارد که هر طفل تحت حجز باید مراقبت های طبی و مراقبت های صحت روانی را دریافت نماید به شمول دسترسی به وقایه دندان، چشم و پیشگیری از مصرف مواد مخدر و خدمات تربیت مجدد، و نیز درمان بیماری از طریق ادویه را باید دریافت کنند.¹¹¹ قواعد هاوانا همچنان تصریح می دارد که مراکز اصلاح باید دسترسی فوری این اطفال را به مراکز صحی مناسب فراهم ساخته و باید تجهیزاتی داشته باشد که برای تعداد و احتیاجات اطفال تحت حجز بسنده بوده و همچنان باید کارمندان آموزش دیده در مورد مراقبت های صحی و قایوی و حالات اضطراری صحی در اختیار داشته باشد.¹¹² تا جاییکه ممکن باشد، به این اطفال باید مراقبت ها و خدمات صحی از مراکز صحی که در خود همان ساحه ی که مرکز اصلاح قرار دارد فراهم ساخته شود.¹¹³

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما خلا هائی در توانمندی مراکز اصلاح و تربیت اطفال در تأمین خدمات مناسب صحی برای اطفال تحت حجز برملا ساخت.¹¹⁴ این خلاها معلوم می شود که به سبب فقدان منابع و تمویل، و بعضی اوقات به خاطر عدم حمایت وزارت صحت عامه می باشد. تخمیناً 70 فیصد مراکز اصلاح اطفال فاقد مرکز صحی در داخل محوطه مرکز اصلاح می باشند. این خلاها فاقد مراکز صحی مربوط به ساحه خود می باشند. از 30 فیصد مراکز اصلاح که دارای مراکز صحی در خود بودند، مراکز اصلاح کابل و پروان دارای مراکز صحی با یک و یا دو بستر بودند که در آن امراض معمولی معالجه می شد، در حالیکه مراکز اصلاح ولایت لغمان و ننگرهار گزارش دادند که مراکز شان فاقد مرکز صحی و ادویه کافی یا بستر می باشد. با آنکه، برخی از این مراکز اصلاح اطافی مشخصی برای فراهم سازی خدمات صحی در محل داشتند ولی، در حقیقت، آن ها هیچ بستر، ادویه یا کارکنان صحی قابل دسترس برای معالجه میزبان نداشتند.¹¹⁵

تخمیناً نیمی از مراکز اصلاح اطفال یک یا بیشتر از یک کارمند در محل داشتند که از لحاظ صحی آموزش دیده بود، طور مثال داکتر، نرس یا کمک کننده اولیه بود. این کارمندان صحی توسط مرکز اصلاح اطفال، وزارت عدلیه، وزارت صحت عامه، یا نهاد های غیر دولتی استخدام شده بودند. مراکز اصلاح ولایات ننگرهار، هلمند و هرات از لحاظ تعداد کارمندان بهترین مراکز اند: مرکز اصلاح اطفال ننگرهار دو داکتر، یک نرس، یک دواساز، یک نفر معاون داکتر، یک تکنیسین لابراتوار و یک کارکن صحی در مرکز اصلاح داشت؛ مرکز اصلاح اطفال ولایت هلمند دارای یک داکتر، یک معاون داکتر، دو نرس و یک دواساز بود؛ و مرکز اصلاح اطفال ولایت هرات یک معاون داکتر، و دو روانشناس از یک موسسه غیر دولتی بنام "آشیانه" بود. یک مانعی که پیشروی استخدام کارمندان واجد شرایط برای مراکز اصلاح اطفال قرار دارد معاش پایینی است که از طرف وزارت صحت عامه برای چنین کارمندی در نظر گرفته می شود. مرکز اصلاح ولایت پکتیا گفت که با آن که آنها پست یک نرس تمام وقت را اعلان کردند ولی از اینکه معاش ماهوار آن بسیار کم (7000 افغانی معادل 115 دالر امریکایی) بود، هیچ متقاضی به آن علاقه نشان نداد.

پروتوکولی بین وزارت عدلیه و وزارت صحت عامه، که یک نقل آن در ضمیمه (د) وجود دارد تصریح می دارد که "اعتبار از تاریخ 1 اپریل 2009، وزارت صحت عامه مسوولیت فراهم سازی خدمات صحی اولیه... برای اطفال تحت حجز که در مراکز اصلاح اطفال ولایتی نگهداری می شوند را به عهده خواهد گرفت."¹¹⁶ چندین مرکز اصلاح اطفال گزارش دادند که مساعدت های طبی به تعقیب تعهداتی که از این پروتوکول ناشی می شد، برای آنان فراهم گردید.

ولی در عمل، تطبیق این پروتوکول در تمام ساحات افغانستان یکسان نبود. سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نشان می دهد که مراکز اصلاح اطفال بدون حمایت طبی در داخل مرکز بیشتر وابسته به بازدید کارمندان طبی وزارت صحت عامه بودند که نیازمندی های اطفال تحت حجز را برآورده سازند. نه مرکز اصلاح اطفال گزارش دادند که وزارت صحت عامه پرسونل صحت را به مراکز اصلاح در دفعات متفاوت اعزام می دارد، گاهی به طور تک موردی یا یکبار یا دوبار در یک هفته، یا در مرکز اصلاح اطفال ولایت غزنی 3 یا 4 روز در یک هفته. در حالیکه برخی از مراکز اصلاح اطفال، مانند مراکز اصلاح اطفال پکتیا، گزارش دادند که رابطه خوب کاری با وزارت صحت عامه و شفاخانه شهری دارند، سایر مراکز اصلاح اطفال در مورد سطح همکاری با ریاست های وزارت صحت عامه یا در قضیه مرکز اصلاح اطفال ولایت خوست، در مورد غیبت کارمندان بازدید کننده طبی، باوجود درخواست از وزارت صحت عامه اظهار نگرانی کردند.¹¹⁷ از اطفال تحت حجز در برخی از مراکز اصلاح خواسته شده بود که برای ادویه شان یا خریدن آن از بازار محلی پول بپردازند در حالیکه قواعد هاوانا تصریح می دارد که ادویه برای اطفال بصورت رایگان فراهم شود. تمام این موارد نشان دهنده این است که ضرورت زیادی برای تطبیق وسیع این پروتوکول، بویژه در رابطه به ایجاد هماهنگی قوی تر بین مراکز اصلاح و مراکز صحت عامه احساس می شود.

این نیاز از همه بیشتر حاد است با توجه به این که اکثریت مراکز اصلاح اطفال ظرفیت فراهم آوری خدمات صحت تخصصی در داخل مرکز اصلاح مانند خدمات روان پزشکی، طب دندان یا خدمات عاجل صحت را ندارند. سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نشان می دهد که اطفال تحت حجزی که نیازمند دریافت خدمات طب روانی به شمول خدمات سم زدایی مواد مخدر، و احیای مجدد می باشند، این خدمات را عموماً، تنها از شفاخانه های محلی عامه دریافت کرده می توانند. استثنائات از این قاعده کلی معدود است: مرکز اصلاح ولایت هرات خدمات تخصصی طب روانی در محل را برای اطفالی که به این خدمات نیاز دارند، فراهم می کند؛ مرکز اصلاح ولایت کابل یک داکتر روانشناس تمام وقت که از طرف وزارت عدلیه استخدام شده است را در تشکیل حجز فراهم ساخته بودند.¹¹⁸ به همین گونه، 85 درصد مراکز اصلاح گزارش دادند که خدمات طب دندان تنها برای اطفال تحت حجز از طریق مراجعه به شفاخانه صحت عامه محلی مهیا می باشد. تنها مراکز اصلاح ولایات کندهار و هلمند از بازدید منظم یک داکتر دندان محلی از این مراکز اصلاح گزارش دادند. تمام مراکز اصلاح اطفال گزارش دادند که زمانی که این اطفال به مراقبت های جدی و عاجل طبی نیاز پیدا می کنند، آن ها به شفاخانه صحت عامه محلی برده می شوند - با آن که طوری که در بخش (E) تذکر داده شد، این اطفال بعضی اوقات ناگزیر از پرداخت کرایه موتر تا شفاخانه بوده اند.

رویهمرفته، سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نشان می دهد که مراکز اصلاح نیاز بیشتر به مراکز بهتر طبی و خدمات تخصصی صحت و همچنان نیاز به دسترسی به تجهیزات و امکانات درمانی دارند. هماهنگی بهتر بین وزارت عدلیه و وزارت صحت عامه و تطبیق مداوم پروتوکول که وزارت صحت عامه را مکلف به عرضه خدمات صحتی برای اطفال تحت حجز می دارد، می تواند در عرضه موثر مراقبت های صحتی برای اطفال تحت حجز سودمند واقع گردد.

N. اطلاع دهی از بیماری، مجروحیت و مرگ

قواعد هاوانا مقرر می دارد که به خانواده های این اطفال یا اولیاء شان در رابطه به وضعیت صحت طفل شان، هرزمانی که آن ها درخواست کنند، باید آگاهی داده شود، و این که مرکز اصلاح آن ها را از هر گونه تغییر مهم در وضعیت صحتی طفل شان مطلع سازند.¹¹⁹ طبق سروی واحد حاکمیت قانون یوناما، تمام مراکز اصلاح تأیید کردند که آن ها خانواده ها و اولیاء اطفال را در صورتی که آن ها درخواست می کنند یا کدام تغییر مهمی در صحت طفل شان رونما می گردد آگاه می سازند. ولی، دوازده مرکز اصلاح گزارش دادند که آن ها فقط زمانی خانواده طفل را آگاهی میدهند که طفل شان در شفاخانه بستری شود. روشی که

این مراکز اصلاح تعقیب می کنند باید ارزیابی گردد و در صورت لزوم اصلاح شود تا مثل اکثر مراکز اصلاح دیگر، معلومات در مورد صحت طفل هر زمانی که از طرف خانواده ها درخواست می شود و یا هر تغییر مهمی که در صحت طفل شان رونما می گردد، در اختیار خانواده ها قرار داده شود، نه این که تنها مسئله بستری شدن آنها در شفاخانه اطلاع داده شود.

0. تماس با دنیای بیرون

قواعد هاوانا مقرر می دارد که همه اسباب باید بکار گرفته شود تا اطمینان حاصل گردد که اطفال تحت حجز با جهان بیرون تماس کافی دارند.¹²⁰

1. ارتباطات

بصورت خاص، اطفال باید اجازه داشته باشند که با دوستان، خانواده ها یا شخصی که می خواهند بطور تحریری یا از طریق تیلیفون حد اقل هفته دوبار ارتباط داشته باشند.¹²¹ قواعد هاوانا مقرر می دارد که با اطفال "قسمیکه لازم است کمک شود" تا از این حق خود بهره مند گردند.¹²² قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد تشریح می کند که هدف از این حکم این است که دسترسی اطفال به تیلیفون، لوازم تحریر، و پست مجانی، و چند تماس تیلیفونی مشخص تأمین شود.¹²³ برعلاوه، قواعد هاوانا تصریح می دارد که اخبار، نشریات، رادیو و تلویزیون باید در اختیار اطفال قرار داده شود.¹²⁴

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که تمام مراکز اصلاح به اطفال اجازه می دهند که با خانواده های شان از طریق تماس های تیلیفونی، نامه ها، و ملاقات ها ارتباط برقرار نمایند. تعداد تماس های تیلیفونی که برای اطفال اجازه داده شده است، از یک تماس در هفته تا دو تماس در هفته و یا تماس های نامحدود از یک مرکز اصلاح تا مرکز اصلاح دیگر متفاوت می باشد. در مراکزی که تماس های تیلیفونی نامحدود میسر بود، اطفال اغلباً باید در بدل یک دقیقه تماس 5 افغانی (معادل 0.075 دالر امریکایی) پرداخت می کردند. ارسال نامه وسیله کمتر مروج ارتباط بود که سبب آن سطح بلند بی سوادی در میان اطفال تحت حجز می باشد. به هر حال، در جایی که اطفال از نامه برای برقراری ارتباطات با دوستان و خانواده های شان استفاده می کردند، سه مرکز اصلاح گزارش دادند که این نامه ها قبل از ارسال باید از طرف افسر نوکریوال خوانده می شد.¹²⁵

تقریباً تمام مراکز اصلاح اطفال گزارش دادند که اطفال به تلویزیون، اخبار، یا رادیو دسترسی دارند. از میان این سه وسیله، اطفال از تلویزیون بیشترین استفاده را برای ارتباط با جهان بیرون داشتند. در واقع، مراکز اصلاح ولایات نیمروز و هلمند برای اطفال در هر اطاق یک تلویزیون نصب کرده بودند. فقط دو مرکز اصلاح گزارش دادند که آن ها قادر به فراهم سازی تلویزیون نبودند به خاطر نبود برق و خرابکاری که اطفال مرتکب گردیده و تلویزیون را خراب کرده اند.¹²⁶

2. ملاقات ها

قواعد هاوانا همچنان مقرر می دارد که اطفال باید اجازه داشته باشند که مرکز اصلاح را جهت ملاقات با خانواده های شان ترک گویند و بتوانند بصورت منظم در مرکز اصلاح با خانواده ها وکلای مدافع شان دیدار کنند.¹²⁷ این ملاقات ها باید حد اقل یک بار در ماه صورت گیرد و اصولاً این ملاقات ها باید هفته یکبار صورت پذیرد.¹²⁸ جهت فراهم ساختن این ملاقات ها، کمیته حقوق طفل توصیه می کند که اطفال باید در مراکز اصلاحی جا داده شوند که تا حد ممکن به خانه های خانواده های شان نزدیک باشد.¹²⁹

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می کند که تمام مراکز اصلاح اطفال زمینه ملاقات منظم اطفال با خانواده های شان را فراهم کرده اند. بصورت عموم، اطفال اجازه داشتند با اعضای خانواده ی شان هفته یک بار ملاقات نمایند، تنها مرکز اصلاح کندهار که هفته دوبار این ارتباط را برقرار ساخته است.

اکثریت مراکز اصلاح، (از مجموع 31 مرکز 24 مرکز) در مورد تعداد اعضای خانواده که می توانند طفل تحت حجز را ملاقات کنند، هیچ محدودیتی وضع نکرده اند. مراکز اصلاح ولایات لغمان، کتر و ننگرهار انعطاف پذیر ترین پالیسی در خصوص ملاقات اطفال تحت حجز با خانواده هایشان را داشتند و تعداد نامحدودی اعضای خانواده و دوستان اطفال را اجازه می دادند که با اطفال تحت حجز دیدن کنند. ولی برعکس، مراکز اصلاح ولایت پروان، پنجشیر و لوگر، تعداد اعضای خانواده در یک ملاقات را به سه و چهار نفر محدود کرده بودند، در حالیکه مرکز اصلاح ولایت پکتیا مقرر داشته است که بیشتر از سه نفر نمی تواند در یک زمان با طفل تحت حجز ملاقات کنند. مادامی که ملاقات طفل با خانواده و دوستان بطور منظم اجازه داده شود، هر مرکز اصلاح می تواند برای حفظ امنیت و کنترل مرکز اصلاح، قواعد داخلی را آنجائیک شرایط محلی ایجاب می کند، به اختیار و صوابدید خود وضع کنند، از جمله می توانند تعداد افرادی که در یک زمان می توانند با طفل تحت حجز ملاقات کنند را محدود سازد.

P. محدودیت قیودات فیزیکی و استفاده از زور

قواعد هاونا استفاده از ابزار محدود کننده و کاربرد نیرو را به عنوان اقدامات انضباطی بجز در موارد استثنایی منع نموده است. حتی در موارد استثنایی؛ استفاده از نیرو یا ابزارهای محدود کننده باید به دستور رئیس مرکز و در صورتی باشد که قوانین و مقررات صلاحیت می دهد و زمانی باید استفاده شود که دیگر روش ها برای کنترل بی اثر و ناکارآمد شده باشند.¹³⁰ کمیته حقوق اطفال توضیح می دهد "قیودات یا نیرو در صورتی می تواند بکار برده شود که یک طفل تهدید حتمی مجروح ساختن خود یا دیگران را... بروز دهد"¹³¹. این کمیته در ادامه توصیه می نماید که استفاده از قیودات یا نیرو باید بر اساس کنترل و هدایت مستقیم یک داکتر یا روانشناس مسلکی بکار برده شود.¹³²

ریاست مراکز تربیه اطفال افغانستان معیار های را برای تطبیق طرز عمل های عملیاتی حاکم بر استفاده از نیرو یا ابزار محدود کننده وضع نموده است. این معیار های عملیاتی نشان می دهد که استفاده از نیرو توسط کارمندان مراکز تربیه اطفال در موارد ذیل مجاز می باشد: (الف) بخاطر دفاع از خود یا دفاع دیگران؛ (ب) برای جلوگیری یا منع مزاحمت ها؛ (ت) برای جلوگیری از وارد کردن صدمه و خسارت به اموال یا دارایی ها؛ (ث) برای جلوگیری از فرار؛ (ج) برای تأمین حد اقل نظم و امنیت. در چنین شرایط کارمندان مراکز تربیه اطفال بعد از دریافت دستور از سوی رئیس مرکز یا وزارت عدلیه طی 24¹³³ ساعت بصورت موقت یک طفل را قید نموده و یا به او دستبند میزند. این گونه قواعد بصورت کلی با معیار های بین المللی مطابقت دارد.

بر اساس سروری انجام شده از سوی واحد حاکمیت قانون یوناما هیچ موردی دیده نشده که در آن ابزار محدود کننده در مغایرت با این معیار ها بکار برده شده باشد. این سروی تأیید نمود؛ که 67 درصد مراکز اصلاح و تربیه اطفال سروی شده هیچ کدام از هیچ نوع قیودات فیزیکی یا نیرو در طی دو سال گذشته استفاده نه نموده اند. اما بنا به گزارش ها در 33 درصد دیگر مراکز اصلاح کودکان فقط در موارد استثنایی؛ مثلاً برای جلوگیری از فرار یک طفل، یا جلوگیری از آسیب زدن به خود طفل توسط عمل انتحاری¹³⁴ یا معمولاً بخاطر جلوگیری از جنگ و مشاجره میان اطفال¹³⁵ از نیرو به شکل محدود استفاده شده

است. با توجه به خطر جراحت به اطفال و دیگران کاربرد نیرو یا ابزار محدود کننده در چنین شرایطی می تواند مطابق با محدودیت های موارد محدود و در مطابقت با معیار های عملیاتی موجود¹³⁶ و مشروط بر دستور از سوی رئیس مرکز باشد و استفاده از نیرو تحت نظر یک داکتر یا متخصص روانشناسی به عنوان آخرین راه چاره می باشد.

برای تضمین بهتر مصئونیت اطفال، باید به اصلاح طرز عمل و معیار های عملیاتی توجه شود و بطور مشخص اطفالی که در برابر آن ها از نیرو و یا وسایل محدود کننده کار گرفته می شود هرچه سریعتر جهت معاینه و تشخیص هر نوع جراحت فیزیکی یا روانی به نزد داکتر برده شوند. علاوه بر آن، به تمامی کارکنان مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید طرز عمل معیار های عملیاتی و همچنین روش های مناسب استفاده از نیرو یا ابزار محدود کننده در شرایط استثنایی آموزش داده شود.

قواعد هاوانا نیز حمل و استفاده سلاح توسط کارکنان را در مراکز اصلاح منع نموده است.¹³⁷ یونیسف توصیه می نماید تا قوانین ملی بشکل صریح حمل و استفاده سلاح توسط کارکنان در مراکز را که اطفال نگهداری می شوند منع نماید.¹³⁸

ریاست مراکز اصلاح و تربیت اطفال در مطابقت با این معیار ها یک طرز عمل معیاری عملیات ها را صادر نموده که بر اساس آن موجودیت اسلحه در داخل مراکز اصلاح و تربیت اطفال منع می باشد.¹³⁹ سروی انجام شده توسط واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نموده که تمامی مراکز اصلاح و تربیت اطفال با منع ساختن کارکنان خود از حمل سلاح در داخل مراکز از این امر به پیروی می نمایند. هرچند، گزارش شده که در بعضی از مراکز اصلاح به آن عده از محافظین امنیتی که با قسمت داخل مراکز اصلاح تماس ندارند اجازه داده شده تا بخاطر گزرمه در بیرون از محوطه مراکز اصلاح سلاح با خود حمل کنند. به گونه مثال، در مناطق جنوبی، محافظین پولیس اجازه دارند تا با خود سلاح حمل کنند، البته به شرط این که تا 50 متر به سمت اتاق های اطفال نزدیک نشوند. علاوه بر آن، طبق گزارش ها در مناطق مرکزی کارکنان زمانی با خود سلاح حمل می نمایند که اطفال را تا محکمه یا دفاتر سارنوالی انتقال می دهند.¹⁴⁰ این گونه فعالیت ها با معیار های طرز عمل عملیاتی مرتبط به انتقال اطفال مغایرت دارد، زیرا صراحتاً می گوید، هر چند کارکنان مراکز اصلاح برای تأمین امنیت در زمان انتقال می توانند سلاح با خود حمل کنند، اما کارکنان مسلح نمی توانند نزدیک اطفال باشند بلکه در یک موتر جداگانه دیگر اطفال را همراهی می کنند.¹⁴¹

انجام فعالیت های مختلف در یک عرصه مهم برای مصئونیت اطفال با جدید تصریح می نماید که در ارتباط به حمل سلاح در داخل مراکز اصلاح یا در نزدیکی اطفال باید رهنمود های واضعتر فراهم شود. طرز عمل و رهنمود های واضح تر باید ایجاد گردد تا پولیس و دیگر محافظین مراکز اصلاح محدودیت های موجود در برابر داشتن سلاح در داخل مراکز را بدرستی درک کنند. طبیعتاً چنین محدودیت های صریح؛ طوری که طرز عمل معیار های عملیاتی لازم می دارد، باید در برابر همه کسانی نیز اعمال گردد که از مراکز اصلاح بازدید می کنند. در ضمن در برابر دروازه ورودی تمامی مراکز اصلاح علایم و نشانه های منع کننده سلاح باید نصب شود.

Q. طرز العمل های تأدیبی

قواعد هاوانا لازم می داند تا اقدامات انضباطی طوری طراحی شوند تا مصئونیت و منافع زندگی و نظم یک اجتماع حفظ گردد.¹⁴² با این حساب، اقدامات انضباطی باید با حفظ وقار و حیثیت ذاتی اطفال، القای حس عدالت، عزت نفس و رعایت حقوق انسانی هر فرد در مطابقت باشد.¹⁴³ این قواعد بطور صریح هرگونه اقدامات انضباطی را که بصورت برخورد خشن، غیر انسانی یا

تحقیق کننده می باشد، بشمول نگهداری اطفال در یک محل تاریک، حبس انفرادی، لت و کوب، تغذیه محدود، محدودیت و ممانعت برای تماس با خانواده و یا کار اضافی¹⁴⁴ منع قرار داده است. دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد نیز توصیه می نماید که نباید منع قرار دادن تماس و ملاقات با خانواده را به عنوان یک اقدام انضباطی یا برعکس به عنوان وسیله تشویق بکار برد¹⁴⁵.

سروی انجام شده توسط واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نموده که در هیچ یک از مراکز اصلاحی که سروی صورت گرفته از کم نمودن مواد غذایی یا لت و کوب به عنوان اقدامات انضباطی استفاده نشده است. اما تقریباً در (45 درصد) از کل مراکز اصلاح سروی شده منع نمودن فرصت ملاقات و تماس با خانواده به عنوان یک اقدام تأدیبی استفاده شده است. البته بر اساس فقره (1) ماده 31 قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال این عمل مجاز می باشد. در ضمن فقره (2) ماده 31 مقرر مراکز اصلاح و تربیت اطفال نیز به مدت 15 روز این اقدام را مجاز می داند، البته مشروط بر این که مدیر عمومی مرکز اصلاح و تربیت و وزارت عدلیه تأیید نمایند. هرچند ضرورت به تأیید این اقدام می تواند به معنی تأمین کننده بعضی از اقدامات باشد، اما با این اوصاف با معیار های حد اقلی قواعد هاوانا در تضاد می باشد و بنابراین دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد بهترین عملکرد ها را توصیه می نماید. در ضمن باید به تعدیلات در قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان و همچنین مقرر مراکز اصلاح نیز توجه شود، زیرا هدف آن انطباق دادن با شرایط و مقررات قواعد هاوانا می باشد. اما در کمترین حد، وزارت عدلیه مکلف است تا کاربرد گسترده این گونه اقدامات تأدیبی را بررسی نموده و بخاطر اطمینان از مطابقت آن با اهداف کلی و عرصه های قوانین ملی بشمول قانون تخلفات اطفال که دولت را ملزم به اقدام با در نظر داشت بهترین منافع اطفال¹⁴⁶ می داند، پیشنهادات لازم را ترتیب دهد.

اما گزارش ها در مورد این که یک تعداد محدود از مراکز اصلاح هنوز هم از حبس انفرادی ولو برای مدت کوتاه به عنوان یک اقدام تأدیبی استفاده می کنند، نگرانی های بیشتری را به وجود آورده است. بعد از نقض سه بار قواعد مراکز اصلاح و تربیت اطفال، گفته شده که مرکز اصلاح در ولایت نیمروز اطفال را در یک اتاق انفرادی که تاریک نمی باشد، حبس می نماید. در مورد مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت هرات نیز گزارش شده که برای یک اقدام تأدیبی اطفال را به مدت یک تا سه ساعت در یک اتاق انفرادی نگهداری می کنند. مرکز اصلاح اطفال در ارزگان نیز بعد از چهار بار نقض قواعد اطفال را در یک اتاق جداگانه که شبیه سلول نمی باشد، نگهداری می کنند. چنین اقدامات بر اساس ماده 28 قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال و فقط در شرایط خاص مجاز می باشد و بر اساس این ماده مراکز می توانند اطفال را بخاطر ایجاد اخلال یا شورش در یک محل جداگانه نگهداری کنند. در ضمن فقره (2) ماده 31 مقرر مراکز اصلاح اجازه می دهد تا به عنوان یک اقدام تأدیبی یک طفل را بعد از مشوره با داکتر و اخذ تأیید از سوی مدیر عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال و وزارت عدلیه به مدت 24 ساعت تا 15 روز در انزوا نگهداری نمود.

این احکام قانون ملی با معیار های حد اقلی قواعد هاوانا که استفاده از حبس انفرادی را به عنوان یک اقدام تأدیبی منع نموده، در تضاد می باشد. برای پیروی کامل از قواعد هاوانا باید حبس انفرادی به عنوان اقدامات تأدیبی در تمام مراکز اصلاح را منع شود و بخاطر انطباق مقرر و قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال افغانستان با قواعد هاوانا باید اصلاحات لازم صورت گیرد.

R. تفتیش و شکایات

قواعد هاوانا توصیه می نماید تا به بازرسان مسلکی و مستقل یا نظیر آن ها بشمول افسران طبی مسلکی اجازه داده شود که بصورت منظم¹⁴⁷ بازرسی انجام دهند. بعد از تکمیل نمودن بازرسی، بازرسان مکلف اند یافته های خود را بصورت یک گزارش تهیه و تقدیم نمایند¹⁴⁸. کمیته حقوق اطفال توصیه می نماید تا به بازرسان اجازه داده شود که بصورت غیر مترقبه و از قبل اعلام نشده و به ابتکار خود بازرسی نمایند و با اطفال نیز بشکل محرمانه¹⁴⁹ صحبت و گفتگو کنند. دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد نیز پیشنهاد می نماید تا به گزارشگران ویژه ملل متحد در امور شکنجه، و دیگر رفتارهای خشن، غیر انسانی یا برخورد تحقیر کننده یا مجازات اجازه داده شود که از توقیف خانه ها بازدید کنند و در ضمن کمیته بین المللی صلیب سرخ و کمیته منع شکنجه هم اجازه داشته باشند تا بر تطبیق کنوانسیون منع شکنجه¹⁵⁰ نظارت کنند.

سروی انجام شده توسط واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید می نماید در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال که سروی صورت گرفته، بازرسی ها انجام شده است. هرچند میان مدت زمان تکرار بازرسی ها و ارگان بازرسی کننده در تمام مراکز اصلاح و تربیت اطفال تفاوت وجود داشته است. معمول ترین ارگان های بازرسی کننده شامل کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، دفتر لوی سارنوالی، نمایندگان ادارات قضایی محلی، وزارت عدلیه، واحد های حقوق بشر و حاکمیت قانون یوناما، کمیته نظارت مراکز اصلاح و تربیت اطفال، واحد های حقوق بشر و حاکمیت قانون یوناما، مسئولین محلی مانند والی و دفتر ولایت می گردند. تناوب یا تکرار بازدید ها هم از یک بار در دو هفته تا شش ماه بوده و اما اکثر بازرسی ها بر اساس ماهانه انجام می شوند.

در ضمن به جایگزین نمودن سیستم فعلی بازرسی ها که اکثرأ تک موردی اند با یک سیستم بازرسی معیاری تر و منظم تر باید توجه لازم صورت گیرد. همچنین بخاطر ارزیابی اقدامات در مطابقت با احکام قوانین افغانستان و معیار های حداقلی قواعد هاوانا باید فرم های معیاری ترتیب شود. باید گفت به یک نهاد بی طرف و مستقل مسئولیت اساسی داده شود تا این بازرسی ها را بشکل منظم انجام دهد و در پایان گزارش مفصلی را همراه با پیشنهادات برای اصلاح و ارتقای مشکلات دیده شده، ارائه دهد. پیگیری این توصیه ها بشکل یک اقدام معیاری و در هر بازرسی بعدی باید تطبیق شود.

یکی از نواقص یا کوتاهی های دیده شده در سیستم فعلی بازرسی، این است که گزارش ها در مورد یافته های بازرسی ها همیشه تهیه نشده و در ضمن اکثر گزارش ها با مردم در میان گذاشته نمی شود. بر اساس سروی واحد حاکمیت قانون یوناما، تنها 80 درصد مراکز اصلاح و تربیت اطفال تأیید نمودند که گزارش ها در مورد بازرسی ها تهیه شده است.

تنها چهار مرکز اصلاح و تربیت اطفال گزارش بازرسی های خود را در کتاب راجستر¹⁵¹ مراکز اصلاح و تربیت اطفال ثبت نموده اند. فقط مرکز اصلاح و تربیت ولایت زابل ابلاغیه ای را در مورد انجام بازرسی در صفحات رسانه های جمعی نشر نموده است. اما بدون دسترسی به گزارش بازرسی این گونه فعالیت ها به تنهایی موثر نمی باشد. در مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت پروان هیچ نشانه ای از بازرسی دیده نشده و گفته اند گزارش های بازرسی آن ها فقط برای استفاده داخلی دفتر سارنوالی و محکمه می باشد. باید در نظر داشت که برای ترویج بیشتر آگاهی عامه و حمایت از کار مراکز اصلاح و تربیت اطفال، زمانی که هیچ موضوع محرمانه ای وجود ندارد، ارگان های بازرسی کننده را باید ملزم ساخت تا گزارش های خود را با همان مراکز اصلاح مربوطه شریک سازند و در ضمن نتایج چنین گزارش ها را در صورت امکان باید در اختیار عامه بگذارند.

قواعد هاوانا نیز لازم می داند تا اطفال اجازه ارایه شکایات به مدیران مراکز اصلاح و نمایندگان با مسئولیت¹⁵² خود را داشته باشند. در ضمن کمیته حقوق اطفال توضیح داده؛ برای این که اطفال بتوانند از حق خود جهت تهیه شکایات موثر استفاده نمایند، لازم است تا اطفال از حقوق خود و طرز عمل تهیه شکایات آگاه باشند.¹⁵³ طوریکه در فقره (2) بخش الف آمده، تمامی مراکز اصلاح و تربیت اطفال دارای یک سیستم توصیه دهی حقوق به اطفال می باشند. در تمام مراکز اصلاح سروی شده اطفال اجازه دارند تا شکایات خود را به مدیریت مراکز اصلاح و دیگر ارگان های نظارت کننده تسلیم کنند. گفته شده که در بعضی از مراکز اصلاح از صندوق شکایات استفاده می شود تا اطفال بتوانند شکایات خود را تسلیم کنند. بطور خاص، طبق گزارش در مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت ارزگان کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان یک صندوق شکایات قفل شده نصب نموده که تنها خود کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان می تواند آن را باز نماید. گزارش شده که در چندین مرکز اصلاح دیگر اطفال می توانند در زمان انجام بازرسی توسط ارگان های بیرونی و یا در زمان بازدید وکلای مدافع شان از مراکز، شکایات خود را تسلیم دهند. هرچند یک سیستم برای ارایه شکایات وجود دارد¹⁵⁴، اما سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نتوانسته تأیید نماید که چه تعداد شکایت ارایه شده و مدیریت مراکز اصلاح یا ارگان های نظارت کننده به چه تعداد از شکایات رسیدگی نموده اند. بخاطر اطمینان از موثریت میکانیزم های موجود شکایات در مراکز اصلاح و تربیت اطفال باید ارزیابی های بیشتر صورت گیرد.

S. بازگشت به جامعه

بر اساس قواعد هاوانا، نهاد های با صلاحیت باید مساعدت های لازم را به اطفال ارایه دهند که می تواند بعد از رهایی از مراکز اصلاح اطفال¹⁵⁵ را برای بازگشت به جامعه، زنده گی خانوادگی، آموزش یا فرصت های شغلی کمک کند. همچنین در حد ممکن باید به اطفال اقامت مناسب، اشتغال، البسه و ابزار کافی برای حفظ و نگهداری بعد از رهایی فراهم شود تا ادغام اطفال را در جامعه¹⁵⁶ تسهیل کند.

یکی از خلاء های قابل توجه در سیستم فعلی مراکز اصلاح و تربیت افغانستان نبود مساعدت های لازم برای کمک به اطفال جهت ادغام با جامعه بعد از رهایی آن ها می باشد. طبق گزارش ها تنها یک مرکز اصلاح و تربیت اطفال توانسته اطفال بدون خانواده را برای یافتن سرپناه مناسب¹⁵⁷ کمک کند. هیچ یک از مراکز اصلاح به اطفال البسه کمک نکرده و تنها دو مرکز اصلاح اطفال را در یافتن شغل مناسب کمک نموده اند.¹⁵⁸ مرکز اصلاح و تربیت اطفال کابل یک پروگرام آموزش مسلکی دارد که قبل از رهایی به اطفال مهارت های کاری را آموزش می دهد. مرکز اصلاح ولایت هرات با موسسات غیر دولتی مانند کودکان جنگ، CSSP و برنامه حمایت از سیستم عدلی همکاری نموده تا جهت کمک به اطفال در یافتن شغل بعد از رهایی " ابزار های آغاز به کار" را در اختیار اطفال گذاشته است. این گونه برنامه ها جهت اطمینان از این که اطفال می توانند بشکل موثر دوباره با جامعه ادغام شوند، بسیار مهم می باشند. بنابراین، باید به تقویت روابط مراکز اصلاح با موسسات غیر دولتی و دیگر شرکای همکار توجه لازم صورت گیرد تا به تمام کودکان رها شده از مراکز اصلاح همان نوع کمکی ارایه شود که مرکز اصلاح و تربیت اطفال هرات ارایه می دهد. علاوه بر آن، باید به گسترش خدمات ارایه شده از سوی وزارت کار، امور اجتماعی و شهدا و معلولین نیز توجه شود که در جهت کمک به اطفال فاقد حمایت خانوادگی برای یافتن سرپناه مناسب بعد از رهایی آن ها بر اساس یک عفو یا تخفیف جرم می باشد.¹⁵⁹

یکی از خلاء های دیگر مشخص شده در سروی واحد حاکمیت قانون یوناما ، نبود پیگیری ها بعد از رهایی اطفال توسط مراکز اصلاح و تربیت اطفال می باشد. تنها در مورد 33 درصد از مراکز اصلاح گزارش شده که دارای نوعی از پیگیری بعد از رهایی یک طفل می باشند و این پیگیری هم معمولاً از سوی یک شبکه اجتماعی یا کارمند خدمات حقوقی انجام می شود ؛ هرچند بعضی اوقات موسسات غیر دولتی این پیگیری را بصورت یک امر استثنائی انجام داده است. در ضمن به انجام پیگیری ها بعد از رهایی اطفال به عنوان یک بخش جامع طرز عمل داخلی تمام مراکز اصلاح جهت اطمینان از این که برای تمامی اطفال رها شده پیگیری های منظم صورت می گیرد ، باید توجه لازم صورت گیرد.

T. کارکنان

قواعد هاوانا لازم میدانند تا کارمندان افراد متخصص باشند و بطور معمول بشکل دایم و برای کار تمام وقت استخدام شوند و در ضمن باید شامل تعداد کافی متخصصین چون آموزگار ، معلمین مسلکی ، مشاورین ، کارگران اجتماعی ، روانشناس و داکتر روانی¹⁶⁰ باشند. قواعد نیز لازم می دارد تا کارمندان آموزش هایی را سپری کنند که می تواند آن ها را در انجام موثر مسئولیت ها کمک کند و در ضمن مدیران مراکز اصلاح هم باید افراد متخصص¹⁶¹ باشند.

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نموده که تمام کارمندان اداری و آموزشی مراکز اصلاح و تربیت اطفال بصورت تمام وقت استخدام شده اند و دیگر این که کارمندان اکثر مراکز اصلاح (24 مرکز اصلاح) یک معلم مسلکی در تشکیل خود دارند. هرچند گفته شده در تمام مراکز اصلاح محافظین امنیتی استخدام می شوند ، اما این محافظین را ریاست عمومی محابیس وزارت داخله معرفی می نماید. یکی از عرصه های مورد نگرانی دیگر تعداد کم و در بعضی موارد حتی نبود متخصصین چون مشاورین ، کارکنان اجتماعی و روانشناس ها بشکل استخدام در محل مراکز اصلاح می باشد. به گونه مثال ، تنها سه مرکز اصلاح دارای یک داکتر روانی یا روانشناس به عنوان بخشی از کارمندان خود دارند و تنها 13 مرکز دیگر دارای یک یا چند مشاور می باشند. بر اساس این نتایج ، باید به اطمینان این موضوع توجه جدی نمود که هر مرکز یافته ها در مورد نیازمندی ها و حمایت از سوی نهاد های دولت یا موسسات غیر دولتی را برای استخدام حد اقل یک مشاور یا روانشناس دریافت می نمایند.

سروی انجام شده همچنین شمار همواره کم کارمندان زن را در مقایسه با کارمندان مرد را آشکار نمود که: تقریباً 84 درصد تمام کارمندان مراکز اصلاح مرد می باشند و تنها 16 درصد دیگر آن را زنان تشکیل داده است. بنابراین به دست یابی به توازن بیشتر در میان کارمندان مراکز اصلاح بخصوص با اولویت دهی به استخدام کارمندان زنان و انجام اقدامات برای ترغیب بیشتر زنان مسلکی برای درخواست به چنین شغل ها توجه لازم باید صورت گیرد.

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نمود که حدود 75 درصد کارمندان مراکز اصلاح نوعی از آموزش مسلکی منجمله در مورد مدیریت دوسیه ها ؛ مهارت های کمپیوتر یا مدیریت ؛ روش های ارتباطات مسلکی برای برخورد با اطفال ؛ کار اجتماعی ؛ آموزش حقوقی درباره اصول قانون جزا ؛ حقوق اطفال و احیای مجدد را آموزش دیده اند. در مورد چندین مرکز اصلاح گزارش شده که این آموزش ها توسط نمایندگی های بین المللی مانند سازمان بین المللی انکشاف قانون ، CSSP ، JSSP و یونیسف انجام شده است. بعد از این که تمویل کنندگان بین المللی منابع مالی خود برای برنامه های آموزشی و ظرفیت سازی را کاهش

داده اند ، باید به شریک ساختن چنین مهارت های یاد گرفته شده در این برنامه های آموزشی با کارمندان دیگر مراکز اصلاح توجه لازم صورت گیرد. مراکز اصلاح نیز باید در همکاری با فعالین ملی و بین المللی برنامه های آموزشی خود را ترتیب دهند.

با توجه به مهارت مدیران مراکز اصلاح و تربیت اطفال ، سروی انجام شده از سوی واحد حاکمیت قانون تأیید نمود که اکثر آن ها با شرایط معیار حد اقلی قواعد هاوانا مطابقت دارند. به جز از سه تن دیگر تمامی مدیران مراکز اصلاح دارای تخصص علمی از درجه صنف 12 تا 14 الی لیسانس حقوق ، قانون شرعیت ، آموزش ، ادبیات و پیداگوزی می باشند. در واقع ، مدیران تقریباً نیم از مراکز اصلاح سروی شده سند تحصیلی در سطح لیسانس را دارا هستند. هرچند گفته شده در یک تعداد کمی از مراکز اصلاح مدیران هیچ تجربه اداری یا مدیریتی را قبل از احراز پست مدیریت مرکز اصلاح نداشته اند. برای اطمینان از این که مدیران مراکز اصلاح برای مدیریت یک مرکز دارای مهارت های مدیریتی و اداری می باشند ، لازم است به تجربیات مدیریتی و اداری مربوطه و قبلی به عنوان یکی از شرایط احراز چنین پست توجه جدی صورت گیرد.

IV. ارزیابی کلی و توصیه ها

A. ساحاتی که در آن پیشرفت صورت گرفته است

بصورت کلی ، ارزیابی واحد حاکمیت قانون یوناما پیشرفت هایی را در رعایت معیار های حداقلی توصیه شده برای اطفال محروم از آزادی نشان داد. این پیشرفت بصورت خاص در ارتباط به پیروی از طرزعمل های اداری ، اقامت و دیگر نیاز های اساسی ، مهارت و مدیریت کارمندان مرکز اصلاح دیده شده است.

1. طرزالعمل های اداری

سروی واحد حاکمیت قانون تأیید نمود تمام مراکز اصلاح سروی شده تنها اطفالی را می پذیرند که بر اساس یک حکم صادره از محکمه باشد. تمامی مراکز اصلاح به مثابه بخشی از پروسه پذیریش با مجوزین جدید بعد از یک یا دو روز بعد از قبولی با آن ها مصاحبه می نمایند. در تمامی مراکز اصلاح یک کتاب راجستر برای پذیریش اطفال جدید و درج جزئیات حکم صادره در مورد آن ها وجود دارد که بشکل دوسیه های محرمانه ؛ سوابق اطفال تحت حجز و موجودی تمامی اشیای ضبط شده از آن ها در زمان رسیدن به مرکز نگهداری می شود.

علاوه بر آن ، تمامی مراکز اصلاح معلومات درباره قواعد و مقررات مرکز ، حقوق اطفال تازه قبول شده ، موجودیت میکانیزم معتبر شکایت و صندوق شکایاتی را که کمیسیون مستقل حقوق بشر نصب نموده به محض ورود به اطفال تازه وارد ابلاغ می نمایند. انجام بازرسی ها از سوی یک سلسله سازمان های ملی و بین المللی بشکل منظم صورت می گیرد. اما طوری که در این گزارش آمده ، یک روش بازرسی معیاری تر باید ایجاد شود و به موضوع نشر گزارش ها در مورد بازرسی و توزیع آن در میان مردم نیز توجه لازم صورت گیرد.

2. محل بود و باش و سایر نیازهای اولیه

در ارتباط به مسئله بودوباش و ارایه نیاز های اولیه نیز پیشرفت هایی دیده می شود. مراکز اصلاح و تربیت ، اطفال را در لیلیه های گروهی به تعداد مورد نیاز در چپرکت های انفرادی و دو منزله جا داده اند. بطور معمول اطفال اجازه دارند تا از ملافه خود استفاده کنند ؛ مثلاً در مراکز اصلاح پروان و غزنی گفته شده که اطفال در جریان روز یونیفورم می پوشند. اطفال به آب

آشامیدنی پاک دسترسی منظم داشتند و بطور دایم سه وعده غذا شامل شیر، نان، برنج، گوشت، سبزی و میوه های مختلف فصلی دریافت می نمودند. علاوه بر آن، مراکز اصلاح به اطفال اجازه داده تا در فرصت های بیشتر با اعضای خانواده خود از طریق تلفن، نامه و یا بازدید در تماس باشند. مراکز اصلاح همچنین هر گونه تغییر مهم در وضعیت صحت اطفال را به اطلاع خانواده ها و قیم رسانیده اند.

3. تشکیل کارمندان و رهبری مراکز اصلاح

در ارتباط به تشکیل کارمندان باید گفت سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نموده که تمامی کارمندان اداری و آموزشی مراکز اصلاح بر اساس تمام وقت استخدام شده اند و اکثر این مراکز یک استاد مسلکی را نیز در تشکیل خود دارند. اکثر کارمندان مراکز اصلاح نوعی از آموزش مسلکی مرتبط به وظایف خود را سپری نموده اند. همچنین تقریباً تمامی مدیران مراکز اصلاح در مطابقت با شرایط معیارهای حد اقلی قواعد هاوانا می باشند و بیشتر از نیم آن ها سند لیسانس دارند. برای اطمینان از این که مدیران مراکز اصلاح مهارت های مسلکی مدیریتی لازم برای اداره و کنترل مراکز را دارا می باشند، باید به تجربیات مدیریتی قبلی آن ها به عنوان یکی از پیش شرط ها جهت استخدام به حیث مدیر مراکز اصلاح توجه جدی شود.

B. ساحاتیکه در آن خلاء ها باقی است

اما پیشرفت ها در تمام بخش ها یکنواخت نمی باشد. در ارتباط به یکنواختی و عرصه خدمات ارایه شده در میان مراکز اصلاح هنوز هم خلاء هایی وجود دارد. اما در ارتباط به هماهنگی با دیگر وزارت ها، تأسیسات اجاره شده نامرغوب، مصئونیت فیزیکی و اقدامات احتیاطی عاطفی، ملاحظات ویژه برای نیاز های اطفال دختر، امکان ورود مجدد و برنامه های پیگیری خلاء ها بسیار آشکار و برجسته می باشد.

1. هماهنگی با سایر وزارتخانه ها

مقررات مرکز اصلاح و تربیت اطفال بر چندین وزارت خانه تعهدات الزام آوری را در کمک رسانی به مراکز اصلاح جهت ارایه خدمات اساسی برای مراقبت از اطفال ایجاد نموده است. پرتوکول ها و توافقنامه های چند وزارتی تعهدات هر وزارت را مشروط بر هماهنگی سراسری با شورای عالی مرکز اصلاح و تربیت اطفال مشخص ساخته است. این توافقات در کنار موارد دیگر: وزارت صحت عامه را به تأمین دسترسی اطفال به خدمات صحتی؛ وزارت معارف را به ارایه کمک برای پاسخ به نیاز های آموزشی اطفال و وزارت حج و اوقاف را هم به ارایه رهنمود های دینی به اطفال مکلف ساخته است. اگر چه پیروی و انجام این تعهدات در عمل نشان داده شده، اما این تعهدات در تمامی مراکز اصلاح سروی شده، یکنواخت و ثابت نمی باشد. شورای عالی مرکز اصلاح مکلف می باشد تا هماهنگی های بیشتری را در مطابقت با اجرای تعهدات الزامی از سوی وزارت های مسئول ایجاد نماید. برای اطمینان از این که تمامی اطفال تحت حجز به خدمات طبی لازم بشمول خدمات تخصصی و رهنمود های آموزشی و دینی از سوی استادان مسلکی دسترسی ثابت دارند، هماهنگی های بیشتر بسیار مهم و ضروری می باشد.

اکثر مراکز اصلاح (70 درصد شان) دارای امکانات صحتی در محل نمی باشند و تأسیسات صحتی در دیگر مراکز اصلاح هم بسیار محدود می باشد. در نتیجه، مراکز اصلاح برای رسیدگی به نیاز های صحتی اطفال تحت حجز به کارمندان وزارت صحت عامه به شدت وابسته می باشند. از سوی دیگر برنامه بازدید کارمندان وزارت صحت عامه از مراکز اصلاح بین یک بار تا چهار روز در یک هفته می باشد. بر اساس گزارش ها به رغم درخواست تا هنوز کارمندان وزارت صحت عامه از مرکز اصلاح در ولایت خوست

بازدید نه نموده اند. در نتیجه، بعضی از مراکز اصلاح نتوانسته اند به محض پذیرش اطفال معاینات صحی منظم آن ها را تکمیل نمایند، زیرا هیچ یک از کارمندان وزارت صحت عامه نتوانسته معاینات صحی را انجام دهد. علاوه بر آن، اکثر مراکز اصلاح نتوانسته اند برای اطفال دسترسی منظم به خدمات تخصصی چون داکتر امراض روانی، مشاور، داکتر دندان یا خدمات عاجل را فراهم نمایند. اکثر اوقات تأمین این گونه با ارجاع اطفال به شفاخانه های محلی که نیازمند خدمات قابل اعتماد ترانسپورتی می باشد، صورت می گیرد.

در ارتباط به آموزش باید گفت، سروی واحد حاکمیت قانون یوناما تأیید نموده که تمامی مراکز اصلاح دسترسی اطفال به رهنمود های آموزشی را فراهم ساخته اند. هرچند، در مغایرت با توصیه های قواعد هاوانا، هیچ یک از مراکز اصلاح به اطفال اجازه نه داده اند تا به مکتب های محل در بیرون از مراکز برای درس خواندن بروند. در عوض، آموزش اطفال از طریق معلمین در خود مراکز انجام می شود که از سوی وزارت معارف و یا هم وزارت حج اوقاف معرفی شده اند. اما در این ارتباط هم باید گفت که موجودیت خدمات آموزشی در تمام مناطق یکسان نمی باشد، زیرا تعداد معلمین تعیین شده در هر مرکز اصلاح متفاوت می باشد و بنا به گزارش در مرکز اصلاح کندز، در زمان سروی، ریاست معارف معلم یا کتاب به مرکز اصلاح فراهم نه نموده بود. علاوه بر آن، برای اطمینان از امکان انتقال معلمین آموزشی که در اختیار مراکز اصلاح قرار گرفته اند، باید به ایجاد یک سیستم رسمی تر توجه نمود تا مطمئن گردید تأیید نامه هایی صادره از سوی مراکز اصلاح توسط وزارت معارف و دیگر نهاد های علمی مورد اعتبار می باشند.

اکثر مراکز اصلاح نوعی از آموزش های مسلکی را نیز ارائه می دهند. اما در عرصه فرصت ها فراهم شده برای اطفال در هر مرکز اصلاح تفاوت ها موجود می باشد. با حمایت وزارت کار و امور اجتماعی، معلولین و شهدا در بعضی از مراکز اصلاح مانند مرکز اصلاح هرات که دارای گسترده ترین برنامه می باشد و دیگر مراکز اصلاح باید آن را کپی برداری نمایند، برنامه های آموزش مسلکی ایجاد شده است. همین گونه، یک مرکز اصلاح دیگر فرصت های کاری با دستمزد منصفانه را از طریق مشارکت در صنوف صنایع دستی فراهم ساخته و اطفال در این صنوف اشیای سوغاتی را برای فروش تولید می کنند و در یک قسمت از عایدات را برای خود نگه میدارند. در ضمن باید به ایجاد یک پلاتفورمی ایجاد شود که در آن بهترین مهارت های این چینی با دیگر مراکز اصلاح شریک شود تا کل سیستم از این ابتکار یا خلاقیت مستفید شوند.

تمامی اطفال تحت حجز به رهنمود های دینی به عنوان بخشی از برنامه منظم آموزشی شان دسترسی دارند. این گونه کلاس ها معمولاً از سوی یک معلم دینی معرفی شده از سوی وزارت حج و اوقاف بشکل روزانه یا هفته وار برگزار می شود. اما بازدید از مرکز اصلاح در هرات نگرانی ها در مورد تخصص و مهارت بعضی از معلمین دینی را بوجود آورده است. اطفال بشمول آن های که متهم به جرایم علیه امنیت می باشند در ارایه رهنمود های دینی به دیگر اطفال سهم دارند. هرچند این گونه رهنمود ها در حضور کارمندان با تجربه صورت می گیرد، ولی این نوع رهنمود های دینی غیر رسمی می تواند خطر بنیادگرایی شدن را که برای احیای مجدد اطفال مضر اند، بوجود بیاورند. بر این اساس، باید به شرایطی که تنها نمایندگان یا روحانیون مسلکی حق ارایه آموزش دینی به اطفال را دارند، باید توجه لازم صورت گیرد.

پیشنهاد 1: برای اجرای توافقنامه موجود با وزارت عدلیه و دیگر وزارت های مسئول با هدف اطمینان از این که تمامی اطفال به خدمات طبی لازم بشمول خدمات تخصصی و رهنمود های آموزشی و دینی از سوی استادان مسلکی دسترسی ثابت دارند، هماهنگی های بیشتر میان شورای عالی مرکز اصلاح بسیار مهم و ضروری می باشد.

2. مصئونیت جسمی و سلامت روانی

چندین عرصه محدود مرتبط به مصئونیت جسمی اطفال تحت حجز، بخصوص پالیسی ها و طرز عمل های مرتبط به مصئونیت در برابر آتش سوزی، استفاده از نیرو و ممانعت ها، موجودیت سلاح در نزدیکی مراکز اصلاح، استفاده از انزوا و محرومیت از بازدید با خانواده به عنوان یک ابزار تأدیبی نیازمند توجه جدی می باشد. مصئونیت های اولیه در برابر آتش سوزی شامل هشدار های عملیاتی حریق، حسگر های دود و کپسول های آتش نشانی، خروجی های نشانی شده مشخص و تهرينات منظم آتش سوزی می باشد. در کل هیچ یک و یا هم چند اقدام احتیاطی برای مصئونیت حریق در مراکز اصلاح سروی شده وجود داشته است. تنها یک تعداد کم از مراکز اصلاح بعضی از اقدامات احتیاطی را در مطابقت با قانون ملی اجرا نموده اند که قابل ستایش می باشد. اما برای اطمینان از مصئونیت تمامی اطفال و پیروی از قانون ملی باید به شرایط لازم برای اجرای یک طرز عمل و پیش شرط های یک پارچه مصئونیت حریق در تمامی مراکز اصلاح توجه لازم صورت گیرد.

یکی از عرصه های دیگر مصئونیت جسمی به استفاده از آتش و جلوگیری های فیزیکی مرتبط می باشد. طبق گزارش ها بیش از 30 درصد مراکز اصلاح از نیروی محدود و آن هم در شرایط خاص چون جلوگیری از فرار یک طفل یا صدمه زدن به خود، استفاده می نمایند. اما به نظر می رسد که این گونه تصمیم گیری ها در خصوص استفاده از نیروی به عهده هر کارمند واگذار شده است. برای اطمینان بیشتر از مطابقت و یکنواختی باید به ایجاد برنامه های آموزشی که طرز عمل عملیات های مربوط به استفاده از زور یا ابزار محدود کننده را مشخص می نماید، توجه لازم صورت گیرد. معیار های فعلی در طرز عمل ها بخاطر گنجاندن یک الزام خاص طوری باید اصلاح شوند تا اطفالی که در معرض استفاده از نیرو یا ابزار محدود کننده قرار می گیرند؛ جهت معاینه و کشف هرگونه جراحت جسمی یا روانی به یک داکتر متخصص راجع شوند. علاوه بر آن، تمامی کارمندان مرکز اصلاح باید آموزش لازم در مورد استفاده درست از نیرو یا ابزار محدود کننده در شرایط خاص را سپری نمایند.

همین گونه، به نظر میرسد در ارتباط به حمل سلاح از سوی محافظین امنیتی که در تأسیسات مرکز اصلاح گشت زنی می کنند، شیوه های مختلف وجود دارد. برای حمل سلاح در داخل مراکز اصلاح یا در نزدیکی اطفال باید یک سیستم رسمی تر و منسجم تر در نظر گرفته شود. بخاطر این که پولیس یا محافظین امنیتی مراکز اصلاح محدودیت های موجود در خصوص حضور سلاح در داخل مراکز اصلاح را درک نمایند باید قواعد و طرز عمل های واضح ایجاد شود. بدون شک بر تمامی افراد بازدید کننده از مراکز اصلاح نیز این گونه محدودیت ها وضع شود. در ضمن باید به نصب علائم منع کننده حمل سلاح در دروازه های ورودی تمام تأسیسات مراکز اصلاح نیز توجه صورت گیرد.

برای حفظ و حفاظت از آسایش اطفال باید به قطع کاربرد بعضی از اقدامات معمول تأدیبی توجه جدی صورت گیرد. تقریباً نصف مراکز اصلاح سروی شده از منع بازدید و تماس اطفال با والدین به عنوان یک اقدام تأدیبی استفاده می کنند. هرچند کاربرد این اقدام بر اساس فقره (1) ماده 31 قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال و فقره (2) ماده 31 مقرر مراکز اصلاح و تربیت

اطفال مجاز می باشد، اما کاربرد آن هنوز هم با معیار های حداقلی قواعد هاوانا و بهترین عملکرد های پیشنهاد شده از سوی دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد نیز در تضاد می باشد. در ضمن گزارش های بدست آمده در باره این که هنوز هم یک تعداد کمی از مراکز اصلاح از حبس انفرادی؛ هرچند برای مدت کوتاه به عنوان یک اقدام تأدیبی استفاده می کنند، باعث ایجاد نگرانی های می شود. برای پیروی کامل از قواعد هاوانا، باید به حذف این گونه اقدامات تأدیبی در تمام مراکز اصلاح توجه جدی صورت گیرد. با توجه به این که اکثر مراکز اصلاح هیچ یک از این تاکتیک ها را بکار نمی برند، بنابراین با محدود نمودن این گونه اقدامات در تمام مراکز اصلاح هیچ اثر مخربی در نظم و دسپلین مراکز اصلاح قابل پیش بینی نخواهد بود.

پیشنهاد 2: بخاطر ارتقای مصئونیت فیزیکی و آسایش روانی اطفال در مراکز اصلاح باید به موارد ذیل توجه نمود: (الف) ملزم نمودن به اجرای طرز عمل ها و پیش گیری های واحد و یک پارچه مصئونیت آتش سوزی در تمام مراکز اصلاح. (ب) تطبیق همواره و پیوسته طرز عمل های معیاری حاکم بر استفاده از نیرو، کاربرد محدود های فیزیکی و موجودیت سلاح در نزدیکی مراکز اصلاح. (ج) حذف روش های چون منع ملاقات و تماس با خانواده و استفاده از حبس انفرادی به عنوان اقدامات تأدیبی.

3. خانه های کرایه با امکانات محدود

از میان 31 مرکز اصلاح سروی شده تنها 9 مرکز در تعمیرات متعلق به وزارت عدلیه قرار دارند و 22 مرکز باقیمانده دیگر در ساختمان های اجاره ای – اکثراً خانه های شخصی اند که برای استفاده مراکز اصلاح تغییر داده شده اند- قرار دارند. این گونه ساختمان های اجاره ای از جهات مختلف در مقایسه با تأسیسات متعلق به وزارت عدلیه نامرغوب و کهنه می باشند.

هرچند جمعیت بیش از حد در اکثر مراکز اصلاح یک مشکل فراگیر نمی باشد، ولی سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نشان داد جمعیت بیش در سه مرکز اصلاح که ساختمان های اجاره ای اند، مشکلی جدی را به بار آورده است. در ضمن دو مرکز اصلاح که در ساختمان های اجاره ای اند، پنجره ها به قدری کوچک اند که نور کافی به داخل اتاق ها نمی تابند. همچنین از نظر امکانات تفریحی و دیگر فعالیت ها، ساختمان های اجاره شده مراکز اصلاح در مقایسه با آن عده از مراکز اصلاح که در ساختمان های وزارت قرار دارند، بسیار نامرغوب و بی کیفیت می باشند. از جمله 15 مرکز اصلاح، 13 مرکز اصلاح در ساختمان های اجاره ای اند و فضای لازم برای تفریح را ندارند و در دو مرکز اصلاح دیگر هیچ حویلی یا فضایی بیرونی برای سرگرمی دختران موجود نمی باشد. از میان 9 مرکز اصلاح اجاره شده، در اکثر آن ها (شش مرکز) تنها وسیله سرگرمی برای اطفال تلویزیون می باشد. علاوه بر آن، ساختمان های اجاره شده برای مراکز اصلاح با ساختار مناسب برای چنین مراکز ساخته نشده و در نتیجه فضای کافی برای بودوباش دختران را ندارند.¹⁶²

با توجه به موارد ذکر شده، لازم است تا به کم ساختن میزان وابستگی به ساختمان های اجاره ای توجه جدی شود، زیرا چنین ساختمان ها را نمی توانیم به امکانات لازم برای نیاز های مراکز اصلاح مجهز نماییم. در عوض باید وابستگی به استفاده از ساختمان های "مناسب برای اهداف" را بیشتر نماییم، زیرا می توانند نیاز های خاص مراکز اصلاح از نظر ایجاد فضای تفریحی مناسب، زندگی، فضای عملیاتی لازم برای رسیدگی به نیاز های آموزشی و مسلکی اطفال تحت حجز را بازتاب دهند. بصورت

واضح ، اگر چه اصلاح چنین زیرساخت ها هزینه بردار می باشد ، ولی برای تضمین اهداف درازمدت افغانستان جهت تأمین فضای مساعد برای مراقبت و احیای مجدد اطفال در تعارض با قانون ، ضروری می باشد.

پیشنهاد 3: باید به کاهش وابستگی ها به آن عده از ساختمان های اجاره ای که امکان مجهز ساختن شان به نیاز های مراکز اصلاح موجود نیست ، توجه نمود. در عوض باید وابستگی به استفاده از ساختمان های "مناسب برای اهداف" را بیشتر نماییم ، زیرا می توانند نیاز های خاص مراکز اصلاح از نظر ایجاد فضای تفریحی مناسب ، زندگی ، فضای عملیاتی لازم برای رسیدگی به نیاز های آموزشی و مسلکی اطفال تحت حجز را بازتاب دهند.

4. نیازمندی های خاص دختران تحت حجز

لازم است به تضمین این مسئله که دختران تحت حجز ، حتی اگر بودوباش کوتاه مدت دارند ، همانند پسران به خدمات و فرصت های مشابه دسترسی دارند ، توجه خاص نمود. قانون افغانستان و قواعد هاوانا خواهان برخورد یکسان با تمام اطفال و منع تبعیض بر اساس جنسیت می باشند¹⁶³ .

با این اوصاف ، سروی واحد حاکمیت قانون یوناما چندین مورد از برخورد نابرابر را نشان داد که باید اصلاح شود. طوری که قبلاً ذکر شده ، 5 مرکز اصلاح (4 مرکز آن در ساختمان های اجاره ای اند) دارای تأسیسات و فضای مناسب و کافی برای بودوباش دختران تحت حجز نمی باشند. در نتیجه این محدودیت ، دختران تحت حجز از حفاظت های اولیه داده شده بر اساس قانون افغانستان و قواعد هاوانا برای اطفال تحت حجز محروم می باشند ، این امکانات همچنین شامل امکانات بودوباش در تأسیسات غیرکیفری می شود که جدا از بزرگسالان ولی در نزدیکی اعضای خانواده قرار دارد. این گونه اقدامات استثنایی باید متوقف شود و در عوض باید همه مراکز اصلاح را مکلف ساخت تا دو حمام یا محل شستشوی جداگانه ایجاد کنند تا پسران و دختران مجبور نباشند بصورت شریکی از یک حمام استفاده کنند.

در ضمن باید به گسترش مکان های تفریحی و فرصت ها مسلکی و حرفه ای برای دختران تحت حجز نیز توجه شود. گفته شده که در بعضی از مراکز اصلاح حتی فضا یا منابع کافی برای این گونه فعالیت ها و فرصت ها برای دختران و پسران تحت حجز وجود ندارد. در صورتی که فضا محدود می باشد و یا نورم های مختلط اجتماعی باعث دلسردی می گردد ، مراکز اصلاح مکلف اند تقسیم اوقات یا جدالی را ترتیب دهند که دختران تحت حجز نیز به فعالیت های تفریحی و فرصت های مسلکی همانند پسران دسترسی یکسان داشته باشند.

سروی واحد حاکمیت قانون یوناما نشان داد شمار کارمندان زن در مراکز اصلاح در مقایسه با شمار کارمندان مرد بسیار کم می باشد. بنابراین باید به ایجاد توازن جنسیتی در میان کارمندان مراکز اصلاح بخصوص با اولویت دهی به استخدام کارمندان زن و اتخاذ اقدامات جهت ترغیب زنان واجد شرایط به درخواست چنین شغل ها ، توجه لازم صورت گیرد. ایجاد توازن جنسیتی بیشتر می تواند وزارت عدلیه را در تطبیق یک رویکرد متکی بر حساسیت جنسیتی در برنامه ریزی ها و ارائه خدمات مراکز اصلاح کمک کند.

پیشنهاد 4: برای اطمینان از این که دختران تحت حجز همانند پسران به تأسیسات و خدمات مراکز اصلاح دسترسی یکسان دارند، باید تلاش جدی صورت گیرد. در ضمن بخاطر کمک به مدیریت مراکز اصلاح در تطبیق یک رویکرد حساس جنسیتی، وزارت عدلیه باید تلاش نماید تا از طریق اولویت بخشیدن به استخدام زنان واجد شرایط در مراکز اصلاح توازن جنسیتی بیشتر را ایجاد کند.

5. ادغام مجدد در جامعه و پیگیری

یکی از خلاء های قابل ملاحظه دیگر در سیستم فعلی مراکز اصلاح افغانستان نبود مساعدت های می باشد که با هدف کمک به اطفال جهت ادغام در جامعه یا پیگیری پیشرفت های آن ها بعد از رهایی از مراکز اصلاح طراحی شده اند. فقط یک تعداد کمی از مراکز اصلاح به اطفال بدون خانواده در یافتن سرپناه مناسب یا آموزش های مسلکی و یا کار بعد از رهایی آن ها کمک نموده اند. مرکز اصلاح و تربیت اطفال هرات به عنوان یک مرکز استثنایی توانسته با حمایت موسسات غیر دولتی به محض رهایی ابزار لازم را جهت یافتن شغل در اختیار اطفال قرار دهد.

گفته شده دو سوم مراکز اصلاح بعد از رهایی اطفال هیچ نوع پیگیری لازم را در اختیار اطفال قرار نمی دهد تا در یافتن خدمات و یا ورود مجدد به جامعه اطفال را کمک کند. این گونه خلاء ها می تواند تهدیدی باشد در برابر دستاورد های مراکز اصلاح برای احیای مجدد اطفال و در ضمن احتمال تکرار جرایم و یا رفتار ضد اجتماعی از سوی اطفال را افزایش می دهد.

بنابراین، برای این که کمک های بازگشت به جامعه و برنامه های پیگیری بعد از رهایی اطفال جزوی از طرزعمل های داخلی تمام مراکز اصلاح شوند، باید توجه لازم صورت گیرد. بخاطر حمایت از این تلاش ها، به همکاری قوی میان وزارت صحت عامه، وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین و موسسات غیردولتی لازم است تا هم شبکه فعلی کار های اجتماعی افغانستان تقویت شود و در ضمن مشاورین کاریابی برای نظارت و کمک به اطفال در ادغام مجدد آنها با جامعه موجود باشد.

در زمان طراحی این گونه برنامه ها باید به نیاز های ویژه اطفال خاص؛ نظیر آن هایی که از اعتیاد به مواد رنج می برند یا قربانی بدرفتاری جنسی شده اند، توجه جدی صورت گیرد. همچنین به نیاز های خاص دختران که اکثر شان به جرم زنا یا جرایم اخلاقی تحت حجز بودند، نیز باید توجه ویژه صورت گیرد. زیرا بدنامی ناشی از این گونه اتهامات باعث چالش های ویژه در برابر ادغام مجدد موفقانه این گونه دختران با خانواده یا کل جامعه می گردد.

همچنین در کمک نمودن به اطفال متهم به جرایم امنیتی برای بازگشت به جامعه نیز باید توجه خاص صورت گیرد. در زمان انجام سروی از سوی یوناما، بیش از 20 درصد اطفال تحت حجز در مراکز اصلاح افغانستان شامل این کتگور از اتهامات می شدند. در اکثر موارد این اطفال در معرض خشونت و بیانات تند افرادی قرار می گیرند که هدف آن آماده ساختن چنین اطفال برای میدان جنگ یا حمله بر افراد ملکی مانند مہبگذاران انتحاری می باشد. مدل های مختلفی از برنامه ها شبیه برنامه ای که در

مرکز اصلاح قندهار وجود دارد، با هدف رسیدگی به نیازهای خاص این کتگوری خاصی از اطفال در تضاد با قانون طراحی شده است. بنابراین باید به اجرای برنامه های خاص ادغام مجدد و پیگیری های مناسب پس از رهایی از تمام مراکز اصلاح توجه خاص صورت گیرد.

پیشنهاد 5: بنابراین، برای این که کمک های بازگشت به جامعه و برنامه های پیگیری بعد از رهایی اطفال جزوی از طرزعمل های داخلی تمام مراکز اصلاح شوند، باید توجه لازم صورت گیرد. برای رسیدگی به نیازهای خاص اطفالی که خود قربانی خشونت و بنیادگرایی افراطی اند، باید برنامه های خاص ایجاد شود.

۷. نتیجه گیری

افغانستان با حمایت شرکای بین المللی توانست بنیاد مستحکمی را برای فعالیت مراکز اصلاح و تربیت اطفال در مطابقت با قوانین ملی و معیارهای حد اقلی پیشنهاد شده برای تربیت اطفال محروم از آزادی ایجاد نماید. حالا فرصت دارد با حذف خلاءها در مراکز، خدمات و برنامه هایی را که این گزارش در ارتباط به معیارهای حداقلی قواعد هاوانا مشخص نموده، تلاش های بعدی خود را انجام دهد.

اما این تلاش ها نیازمند هماهنگی نزدیک میان تمامی وزارت های مسئول بخصوص برای رسیدگی به نیازهای آموزشی، مسلکی و صحتی اطفال تحت حجز می باشد. همچنین نیازمند حمایت دوامدار بین المللی برای بهبود و اصلاح زیرساخت های لازم مانند ساخت تأسیسات "مناسب برای اهداف" مراکز اصلاح و توسعه بیشتر برنامه های فعلی احیای و بازگشت مجدد از یک مرکز به تمامی مراکز موجود در سراسر کشور می باشد. واحد حاکمیت قانون یوناما به تلاش های خود برای متقاعد ساختن شرکای بین المللی در حمایت از وزارت عدلیه و دیگر وزارت های مسئول جهت تحقق این دیدگاه مشترک ادامه می دهد تا مطمئن گردید که مراکز اصلاح افغانستان در تربیت اطفال محروم از آزادی از احکام قانون ملی و معیارهای حداقلی بین المللی پیروی می نماید.

زیر نویس ها

- ¹ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، قواعد ملل متحد برای محافظت از اطفال سلب آزادی شده (قواعد هاوانا)، مصوب مجمع عمومی مورخ 14 دسامبر 1990 (A/RES/45/113)، قاعده 3، قابل دسترس در: <http://www.un.org/documents/ga/res/45/a45r113.htm>.
- ² قواعد هاوانا، قاعده 1.
- ³ در سال 2011، ریاست مرکزی محاسب و توقیف خانه ها که محاسب و توقیف خانه های بزرگسالان افغانستان را اداره می کند از تشکیل وزارت عدلیه به وزارت امور داخله منتقل گردید. ولی ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال در تشکیل وزارت عدلیه باقی ماند. مراجعه شود به فرمان شماره 85 رئیس جمهور در مورد انتقال ریاست محاسب مورخ 17 دسامبر 2011.
- ⁴ قانون رسیدگی به تخلفات اطفال 23 مارچ 2005 جریده رسمی شماره 846، ماده 4 فقره 4؛ قواعد هاوانا، قاعده 11(a)؛ کنوانسیون حقوق طفل که از سوی مجمع عمومی طی قطعنامه شماره 25/44 مورخ 20 نومبر 1989 تصویب شد، ماده 1، قابل دسترس در: <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>؛ کمیته حقوق طفل، تبصره عمومی شماره 10 (2007)، حقوق اطفال در عدالت اطفال، 25 اپریل 2007 (CRC/C/GC/10) (تبصره عمومی شماره 10)، فقره های 31-36، قابل دسترس در: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/CRC.C.GC.10.pdf>
- ⁵ Centro Italiano Aiuti all'Infanzia (CIAI)، گزارش موسسه ایتالیایی برای افغانستان تحت عنوان "عدالت اطفال - حقوق پسران و دختران متخلف از قانون در افغانستان، تحقیق - تحلیل در مورد سیستم عدالت اطفال" اپریل 2016، صفحه 20.
- ⁶ قانون رسیدگی به تخلفات اطفال، ماده اول.
- ⁷ قانون رسیدگی به تخلفات اطفال، ماده چهارم، فقره 4.
- ⁸ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، 26 جنوری 2004 (قانون اساسی)، مواد 43، 52، 54.
- ⁹ قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال مصوب طی فرمان شماره 141 مورخ 1387/10/22 (2009/01/11) ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال؛ مقرر امور مراکز اصلاح و تربیت اطفال، شماره 53، مصوبه شورای وزیران بتاريخ 23 فبروری 2009.
- ¹⁰ قانون مراکز اصلاح، ماده 13؛ مقرر مراکز اصلاح، ماده 25 فقره های (1) (15).
- ¹¹ قانون مراکز اصلاح، ماده 13. هشت وزارت عبارت اند از وزارت امور داخله؛ وزارت معارف؛ صحت عامه؛ امور زنان؛ کار و امور اجتماعی؛ حج و اوقاف؛ و وزارت فرهنگ.
- ¹² قانون مراکز اصلاح، مواد 4، 6 (1)، 7.
- ¹³ قانون مراکز اصلاح، مواد 17-18، 22، 31-32.
- ¹⁴ قانون مراکز اصلاح، مواد 19، 21، 24، 26، 33.
- ¹⁵ مقرر مراکز اصلاح، ماده 6.
- ¹⁶ مقرر مراکز اصلاح، مواد 7، 8 (1).
- ¹⁷ مقرر مراکز اصلاح، ماده 25 (1) (11).
- ¹⁸ مقرر مراکز اصلاح، ماده 12.
- ¹⁹ مقرر مراکز اصلاح، ماده 13.
- ²⁰ مقرر مراکز اصلاح، مواد 14-15، 23 (1) (2)، 25 (1) (12).
- ²¹ مقرر مراکز اصلاح، مواد 16-17، 19.
- ²² مقرر مراکز اصلاح، مواد 16-17، 19.
- ²³ مقرر مراکز اصلاح، ماده 18.
- ²⁴ مقرر مراکز اصلاح، مواد 20، 25 (1) (9-10).
- ²⁵ مقرر مراکز اصلاح، مواد 21-22.
- ²⁶ مقرر مراکز اصلاح، مواد 25 (1) (5-6)، 28.
- ²⁷ مقرر مراکز اصلاح، ماده 25 (1) (7).
- ²⁸ این موافقتنامه بین وزارت امور داخله، اداره لوی سازنوالی، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت عدلیه، وزارت معارف، ستره محکمه، وزارت صحت عامه، وزارت امور زنان، و ریاست عمومی امنیت ملی به تاریخ 25 اگست 2013 به امضاء رسیده بود (موافقتنامه بین الوزارتی)، صفحه 2.
- ²⁹ موافقتنامه بین الوزارتی، صفحه 6-7. به خصوص، طرفین در موافقتنامه توافق کرده اند که برای مراکز اصلاح کارکنان اجتماعی فراهم کنند و اطمینان حاصل کنند که مراکز اصلاح دارای محیط سالم و مصئون بوده و اطفال تحت حجز تعلیمات معیاری شبیه مکاتب در بیرون از مرکز اصلاح حاصل می کنند و با خانواده هایشان تماس داشته و برنامه های اصلاحی و ادغام مجدد کافی برایشان فراهم می شود.
- ³⁰ قواعد هاوانا، قاعده 1.
- ³¹ قواعد هاوانا، قواعد 19، 21، 27.
- ³² قواعد هاوانا، قواعد های 31، 33-34، 36-37.

- 33 قواعد هاوانا ، قاعده 38-39 ، 42 ، 45-58.
- 34 قواعد هاوانا ، قاعده های 49-55.
- 35 قواعد هاوانا ، قاعده های 59-62.
- 36 قواعد هاوانا ، قاعده های 64 ، 66-71.
- 37 قواعد هاوانا ، قاعده های 72-74.
- 38 قواعد هاوانا ، قاعده 81.
- 39 کنوانسیون حقوق طفل ، مواد 14 ، 17 ، 24 ، 27 ، 28 ، 32 ، 37 ، 40(1).
- 40 مجمع عمومی سازمان ملل متحد ، قواعد معیار های حداقلی ملل متحد برای تطبیق عدالت اطفال مصوب مجمع عمومی طی قطعنامه شماره 33/40 مورخ 29 نومبر 1985 (قواعد پیکن) ، قابل دسترس در: <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r033.htm>
- 41 قواعد پیکن ، قاعده 17.
- 42 قواعد معیار های حد اقلی برای رفتار با محبوسین ، مصوب اولین کنگره ملل متحد در مورد جلوگیری از جرایم و رفتار با متخلفین ، که در ژنو در سال 1955 برگزار گردید ، و توسط شورای اقتصادی و اجتماعی طی قطعنامه شماره (XXIV) C 663 مورخ 17 دسمبر 2015 آن تصویب شد (قواعد ماندیلا) قابل دسترس در: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/175
- 43 قواعد ماندیلا ، قاعده های 12-22.
- 44 تبصره عمومی شماره 10.
- 45 وضعیت وخیم امنیتی در ولایت کندز توانائی یوناما در جمعآوری اطلاعات در مورد عرضه خدمات صحی در مراکز اصلاح در کندز ویا مراکز که سفر به آن عبور از کندز را میطلبید را محدود ساخت.
- 46 قواعد هاوانا ، قاعده 20.
- 47 قواعد هاوانان ، قاعده 20.
- 48 قواعد هاوانا ، قاعده 24.
- 49 قواعد هاوانا ، قاعده های 24-25 ؛ همچنان مراجعه شود به: قضیه بولاسیو ، محکمه حقوق بشر داخلی امریکا ، فیصله مورخ 18 سپتمبر 2003 ، (Ser. C) شماره 100 (2003) ، فقره 126 ("محکمه مشخص نمود که دولت ، که مسئولیت مراکز سلب آزادی را بدوش دارد ، ضامن این حقوق افراد تحت توقیف می باشد ، که در کنار سایر مسایل ، دولت مکلف است توضیح بدهد که بالای اشخاص تحت توقیف آن چه می گذرد.") قابل دسترس در: <https://www1.umn.edu/humanrts/iachr/C/100-ing.html>
- 50 مراجعه شود به: مراکز اصلاح وردک ، قندهار ، ارزگان.
- 51 مراکز اصلاح هلمند ، نیمروز.
- 52 قواعد هاوانا ، قاعده های 75-78 ؛ تبصره عمومی شماره 10 ، فقره 89.
- 53 قواعد هاوانا ، قاعده 27.
- 54 قواعد هاوانا ، قاعده 27.
- 55 قواعد هاوانان ، قاعده 27.
- 56 قواعد هاوانا ، قاعده 50.
- 57 مراجعه شود به: برای مثال ، مرکز اصلاح پکتیا که گزارش داد که مصاحبه صحی تنها یکبار در دو هفته صورت می گیرد زمانیکه داکتر از ریاست صحت عامه به مرکز اصلاح می آید.
- 58 مراکز اصلاح کندز ، بدخشان ، پکتیا.
- 59 پنج کارمند اجتماعی از سی آی سی ، دو کارمند از آشیانه و دو کارمند از وزارت کار ، امور اجتماعی و شهدا و معلولین.
- 60 مراجعه شود به ، مراکز اصلاح وردک ، پکتیا.
- 61 قواعد هاوانا ، قاعده 21.
- 62 مراکز اصلاح وردکف کندز ، تخار ، بدخشان ، بغلان.
- 63 قواعد هاوانا ، قاعده 33.
- 64 قواعد هاوانا ، قاعده 33.
- 65 کمیته بین المللی صلیب سرخ ، آب ، حفظ الصحه ، نظافت و مسکن در مراکز ، رهنمود متمم ، اپریل 2012 (رهنمود کمیته صلیب سرخ) صفحه 34. قابل دسترسی در: <https://www.icrc.org/eng/assets/files/publications/icrc-002-4083.pdf>
- 66 تبصره قواعد اروپائی برای اطفال متخلف از قانون تابع مجازات ویا تدابیر ، شورای اروپا ، (2008) 128 الحاقیه 1 ، (تبصره قواعد اروپائی) اشاره به یافته های کمیته اروپائی برای جلوگیری از شکنجه ، صفحه 22-23 ، قابل دسترس: http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Commentary_Rec_2008_11E.pdf
- 67 تبصره قواعد اروپائی ، صفحه 22-24.
- 68 تبصره قواعد اروپائی ، صفحه 22.

- ⁶⁹ رهنمود کمیته صلیب سرخ ، صفحات 25 ، 32-33.
- ⁷⁰ مرکز اصلاح وردک گزارش داد که در هر اتاق سه چپرکت دو منزله وجود دارد ؛ در حالیکه مرکز اصلاح غور گزار داد که در هر اتاق 15 چپرکت وجود دارد.
- ⁷¹ مراکز اصلاح پروان ، پنجشیر ، لوگر .
- ⁷² مراکز اصلاح لغمان ، کنر ، ننگرهار .
- ⁷³ قواعد هاوانا ، قاعده های 31-32.
- ⁷⁴ در قواعد هاوانا ، مجمع عمومی مشخصاً قواعد معیار های حد اقلی برای رفتار با محبوسین را "مورد توجه داشته" و بیان می دارد که "هیچ مطلبی در قواعد نباید طوری تفسیر شود که تطبیق اسناد و معیار های مربوطه ملل متحد و حقوق بشر ، که از سوی جامعه جهانی به رسمیت شناخته شده است و ضامن حقوق ، مراقبت و محافظت نوجوانان ، اطفال و تمام اشخاص جوان می باشد را مستثنا قرار دهد." "مراجعه شود به قواعد هاوانا ، قاعده 9.
- ⁷⁵ قواعد ماندیلا ، قاعده 14(a).
- ⁷⁶ رهنمود کمیته صلیب سرخ ، صفحه 37.
- ⁷⁷ قواعد هاوانا ، قاعده 34 ؛ همچنان مراجعه شود به قواعد ماندیلا ، قاعده 15.
- ⁷⁸ تبصره قواعد اروپائی ، صفحه 23 ؛ توصیه CM/Rec(2008)11 کمیته وزراء به کشورهای عضو در مورد قواعد اروپائی برای اطفال متخلف از قانون که تحت مجازات ویا تغزیرات قرار دارند (مصوب کمیته وزراء مورخ 5 نومبر 2008 در 1040 مین جلسه معینان وزراء) توصیه کمیته وزراء مورخ 2008) ، فقره 65.3 ، قابل دسترس در: [http://www.unicef.org/tdad/councilofeuropejrec08\(1\).pdf](http://www.unicef.org/tdad/councilofeuropejrec08(1).pdf)
- ⁷⁹ مراکز اصلاح پنجشیر ، کنر ، لوگر ، ارزگان و فراه. در زمان نوشتن این گزارش ، بخش حاکمیت قانون مطلع شد که کار ساختمان یک تعمیر جدید برای مرکز اصلاح اطفال فراه تکمیل شده است و اینکه این مرکز جدید ظرفیت پذیرش دختران تحت حجر را دارا می باشد.
- ⁸⁰ مراکز اصلاح فراه و ارزگان .
- ⁸¹ تبصره عمومی شماره 10 ، فقره 87.
- ⁸² قواعد هاوانا ، قاعده های 1-9 ؛ قانون مراکز اصلاح ، مواد 2-3.
- ⁸³ قواعد هاوانا ، قاعده 29 ؛ تبصره عمومی 10 ، فقره 85.
- ⁸⁴ قواعد هاوانا ، قاعده 26.
- ⁸⁵ مراکز اصلاح لوگر ، پکتیار .
- ⁸⁶ قواعد هاوانا ، قاعده 36 ؛ همچنان به قواعد ماندیلا ، قاعده 19 مراجعه صورت گیرد. تبصره قواعد اروپایی ، صفحه 22 - 24.
- ⁸⁷ دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد ، عدالت در مسایلی که در آن اطفال در مخالفت با قانون ذیدخل اند قانون نمونه در مورد عدالت به اطفال و تفسیر مربوطه ، 2003 (قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد) صفحه 122:
- https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Justice_Matters_Involving-Web_version.pdf
- ⁸⁸ قواعد هاوانا ، قاعده 37 ؛ همچنان به قواعد ماندیلا ، قاعده 22(2) مراجعه نمایید.
- ⁸⁹ رهنمود کمیته صلیب سرخ ، صفحات 25 ، 32 و 33.
- ⁹⁰ رهنمود کمیته جهانی صلیب سرخ صفحه 65.
- مرکز اصلاح ولایت وردک از موجودیت 4-3 رخت خواب در یک اتاق گزارش داد ، در حالیکه در مرکز اصلاح ولایت غور گزارش داد که 15 نفر در یک اتاق می خوابند.
- ⁹¹ قواعد هاوانا ، قانون 32.
- ⁹² رهنمود کمیته جهانی صلیب سرخ صفحه 20.
- ⁹³ مقررات مرکز اصلاح اطفال ماده 25 (1) (7).
- ⁹⁴ قواعد هاوانا ، قاعده 38.
- ⁹⁵ قواعد هاوانا ، قانون 38.
- ⁹⁶ قواعد هاوانا ، قاعده 40.
- ⁹⁷ قواعد هاوانا ، قاعده 41.
- ⁹⁸ قواعد هاوانا ، قاعده 42، 45-46 همچنان به قواعد بیجنگ ، قاعده 26.1. مراجعه نمایید.
- ⁹⁹ کنوانسیون حقوق طفل ماده 32. این ماده ، در میان چیز های دیگر ، تصریح می دارد که دول عضو حق طفل را که باید از آن در برابر بهره برداری اقتصادی محافظت صورت گیرد و اقدامات قانونی ، اداری ، اجتماعی و آموزشی را روی دست گیرند تا تطبیق ماده 32 تأمین گردد. بویژه با فراهم سازی: حد اقل سن یا حد اقل سن ها برای پذیرفته شدن برای استخدام ؛ قواعد مناسب برای ساعات و شرایط کاری استخدام ؛ و مجازات مناسب یا سایر تعزیرات جهت تأمین انفاذ ماده 32 را باید به رسمیت بشناسند.
- ¹⁰⁰ به قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد p. 124 ، اف ان. 36 ، با استناد از سازمان بین المللی کار ، کنوانسیون بدترین اشکال کار طفل ، C182, 17 June 1999 ، قابل دسترس: <http://www.ilo.org/public/english/standards/realm/ilc87/com-chic.htm>
- ¹⁰¹ قواعد هاوانا ، قاعده 47 .
- ¹⁰² قواعد هاوانا ، قاعده 47.

- ¹⁰³ توصیه شورای وزراء 2008، پرگراف 81.
- ¹⁰⁴ مراکز اصلاح اطفال ولایات تخار و بدخشان.
- ¹⁰⁵ مراکز اصلاح ولایات لوگر، ارزگان.
- ¹⁰⁶ قواعد هاوانا، قواعد 4، 48؛ همچنان به قواعد ماندیلا، قاعده 66 مراجعه نمایید.
- ¹⁰⁷ قواعد هاوانا، قواعد 48؛ همچنان به قواعد ماندیلا، قاعده 67 مراجعه نمایید.
- ¹⁰⁸ قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد صفحه 122.
- ¹⁰⁹ مراکز 49 اصلاح ولایت کندهار، نیمروز، زابل.
- ¹¹⁰ قواعد هاوانا، قاعده 49؛ قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد، p. 120 با استناد قضیه *Jasinskis v. Latvia*، محکمه اروپایی حقوق بشر، قضاوت (شماره درخواست . 45744/08 ماه دسمبر 2010، قابل دسترس:
- : <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-102393&filename=001-102393.pdf>
- ¹¹¹ قواعد هاوانا، قواعد 49، 54؛ همچنان به قواعد بیجنگ، قاعده 2.26 مراجعه نمایید.
- قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد، p. 120 با استناد قضیه *Jasinskis v. Latvia*، محکمه اروپایی حقوق بشر، قضاوت (نمبر درخواست 21، 45744/08)، December 2010, para. 60، قابل دسترس در لینک ذیل:
- : <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-102393&filename=001-102393.pdf>
- ¹¹² قواعد هاوانا، قاعده 51.
- ¹¹³ قواعد هاوانا، قاعده 49.
- ¹¹⁴ به خاطر شرایط امنیتی در کندز معلومات در مورد ظرفیت مراکز اصلاح اطفال برای ارائه مواظبت های صحی فقط می تواند از 27 مرکز اصلاح اطفال جمع آوری شود.
- ¹¹⁵ مراکز اصلاح ولایات کندز، تخار (زیرا مراکز طبی از طرف طالبان تخریب شده بود، خوست.
- ¹¹⁶ پروتوکول همکاری بین وزارت صحت عامه و وزارت عدلیه، پرگراف 7.
- ¹¹⁷ مراکز اصلاح ولایات پروان، کابل بدخشان، بغلان، خوست، پکتیکا.
- ¹¹⁸ مراکز اصلاح ولایات کندهار، هلمند.
- ¹¹⁹ قواعد هاوانا، قاعده 56.
- ¹²⁰ قواعد هاوانا، قاعده 59.
- ¹²¹ قواعد هاوانا، قواعد 59، 61 همچنان به قواعد ماندیلا، قاعده 58 مراجعه صورت گیرد.
- ¹²² قواعد هاوانا، قاعده 61.
- ¹²³ قانون نمونه دفتر جرایم و مواد مخدر ملل متحد.
- ¹²⁴ قواعد هاوانا، قاعده 62.
- ¹²⁵ مراکز اصلاح ولایات زابل، نیمروز، کندهار.
- ¹²⁶ مراکز اصلاح ولایات غور، لوگر.
- ¹²⁷ قواعد هاوانا، قواعد 59 و 60.
- ¹²⁸ قواعد هاوانا، قواعد 60.
- ¹²⁹ تبصره عمومی شماره 10، پرگراف 87.
- ¹³⁰ قواعد هاوانا، قواعد 63 – 64.
- ¹³¹ تبصره عمومی 10، بند 89.
- ¹³² تبصره عمومی 10، بند 89.
- ¹³³ امریه در مورد استفاده از معیار های زور، اودی. 8-10.
- ¹³⁴ مراکز اصلاح و تربیت اطفال پروان و ارزگان.
- ¹³⁵ مراکز اصلاح و تربیت اطفال، هرات، غور و بادغیس.
- ¹³⁶ مقررده مرکز اصلاح و تربیت اطفال، ماده 31.
- ¹³⁷ قواعد هاوانا، قاعده 65.
- ¹³⁸ رهنموده یونیسف در مورد اصلاح مقننه عدالت اطفال، می 2011 (رهنمود یونیسف)، صفحه 102.
- : http://www.unicef.org/policyanalysis/files/Juvenile_justice_16052011_final.pdf
- ¹³⁹ رهنمود در مورد دسترسی به تأسیسات، رهنمود اجرائیوی شماره 8-10.
- ¹⁴⁰ مراکز اصلاح و تربیت اطفال، پنجشیر، پروان و لوگر.
- ¹⁴¹ امریه امنیتی در ارتباط به انتقال اطفال (مظنون، متهم و محکوم)، OD-8.08 در بخش های (B)-(C)
- ¹⁴² قواعد هاوانا، قاعده 66.
- ¹⁴³ قواعد هاوانا، قاعده 66.

- ¹⁴⁴ قواعد هاوانا، قاعده 67، همچنین به کوری براه در برابر آسترالیا، کمیته حقوق بشر، نشست هشتاد و ششم، از 13 تا 31 مارچ 2006، CCPR/C/86/D/1184/2003، 27 اپریل 2006، بند های 2، 8، 9 و 4. کمیته دریافته که تمدید حجز یک طفل در انفرادی و بدون امکان ارتباطات و قرار دادن طفل در برابر نور مصنوعی برای یک دوره طولانی، کشیدن لباس و ندان کمپیل به او، با موقف او به عنوان یک طفل تحت حجز بخصوص در حالت آسیب پذیر و به دلیل عدم توانایی و موقف اش به عنوان یک فرد بومی متناسب نمی باشد و بنابراین حق طفل برای برخورد انسانی، رعایت وقار، حیثت و حقوق انسانی اش طوری که در فقره (1) ماده 10 و فقره (3) میثال بین المللی حقوق سیاسی و مدنی آمده نقض می شده است. <https://www1.umn.edu/humanrts/undocs/1184-2003.html>
- ¹⁴⁵ قانون نمونه دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد، صفحه 130.
- ¹⁴⁶ به گونه مثال به ماده 1 قانون تخلفات اطفال مراجعه نمایید.
- ¹⁴⁷ قواعد هاوانا، قواعد 72 و 73.
- ¹⁴⁸ قواعد هاوانا، قاعده 74.
- ¹⁴⁹ تبصره عمومی 10، بند 89.
- ¹⁵⁰ قانون نمونه دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد، صفحه 131.
- ¹⁵¹ مراکز اصلاح و تربیت اطفال در کندز، نیمروز و ارزگان.
- ¹⁵² قواعد هاوانا، قواعد 75 و 78.
- ¹⁵³ تبصره عمومی 10، بند 89.
- ¹⁵⁴ به مقرر مرکز اصلاح و تربیت اطفال، بند (1) و (11) ماده 25 که مراکز اصلاح را به دریافت شکایات اطفال و انتقال آن به مسئولین مربوطه مکلف می سازد مراجعه نمایید.
- ¹⁵⁵ قواعد هاوانا، قواعد 79 و 80.
- ¹⁵⁶ قواعد هاوانا، قاعده 80.
- ¹⁵⁷ مرکز اصلاح و تربیت اطفال در کابل.
- ¹⁵⁸ مراکز اصلاح ولایات سمنگان و جوزجان.
- ¹⁵⁹ فرمان شماره 117 مورخ 22 اکتوبر 2015 رئیس جمهور در مورد تخفیف و عفو مجازات اطفال تحت حجز و زندانیان به مناسبت میلاد رسول، ماده 9.
- ¹⁶⁰ قواعد هاوانا، قاعده 81.
- ¹⁶¹ قواعد هاوانا، قواعد 85 و 86؛ همچنین به صفحه 129 قانون نمونه دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرایم ملل متحد نیز مراجعه شود.
- ¹⁶² مراکز اصلاح و تربیت اطفال در ولایات کنر، لوگر، ارزگان و فراه.
- ¹⁶³ قانون اساسی، ماده 22، قواعد هاوانا، قاعده 4.

ضمایم و ارقام

توضیحات	ضمایم
موافقتنامه نه جانبه منعقدہ 25 اگست سال 2013	ضمیمہ "الف"
سؤالنامه های بخش حاکمیت قانون دفتر هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان (یوناما) مؤرخ سپتمبر 2015 و جنوری 2016	ضمیمہ "ب"
فورمه ستندرد کمیته پذیرش ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال وزارت عدلیه جهت جمع آوری معلومات از محجوزین جدید الشمول در مراکز اصلاح و تربیت اطفال	ضمیمہ "ج"
پروتوکول همکاری میان وزارت صحت عامه و وزارت عدلیه جهت عرضه خدمات صحی منعقدہ اپریل 2009	ضمیمہ "د"

معلومات جمع آوری شده از سوالنامه های بخش حاکمیت قانون مؤرخ سپتمبر 2015 و
 جنوری 2016

1. نگهداشت حکم حجز
2. تهیه مقررات مرکز ، حقوق محجوز و طی مراحل شکایات
3. مصاحبه با محجوز بعد از شمولیت در مرکز
4. گزارشات روانی و اجتماعی
5. ثبت معلومات محجوزین در وقت شمولیت
6. محریمت دوسیه ها
7. فهرست اقلام شخصی
8. تهیه ترانسپورت به مصرف دولت
9. تعداد اطاق های محجوزین / لیلیه ها
10. اندازه اطاق های محجوزین / لیله ها
11. تعداد بستر ها
12. موجودیت جا برای گذاشتن اقلام شخصی
13. روشنی طبیعی
14. اندازه کلکین ها
15. تعداد تشناب ها
16. تعداد حمام ها
17. پاککاری حمام ها
18. انواع تفریح
19. موجودیت محل برای تفریح
20. اقدامات ایمنی ضد حریق
21. خروجی های اضطراری و جلوگیری از حریق
22. لباس های محجوزین
23. غذای محجوزین
24. نظافت غذائی
25. آب
26. تعلیم و تربیه
27. تصدیق نامه های تعلیمی
28. کتابخانه
29. برنامه های آموزش حرفوی
30. فرصت های شغلی
31. تعلیمات دینی
32. دیدار نماینده گان مذهبی از مرکز اصلاح و تربیت اطفال
33. اطلاع دهی به فامیل محجوزین
34. ارتباطات با فامیل و دوستان

